

POLSKO-AMERYKAŃSKA FUNDACJA WOLNOŚCI

Raport Roczny 2019

SPIS TREŚCI

› LIST OD KIEROWNICTWA	4
› OBSZARY DZIAŁANIA FUNDACJI	8
› DWUDZIESTY ROK DZIAŁALNOŚCI	
RÓWNAMY SZANSE W EDUKACJI	9
WSPIERAMY ROZWÓJ SPOŁECZNOŚCI LOKALNYCH	20
DZIELIMY SIĘ DOŚWIADCZENIEM POLSKIEJ TRANSFORMACJI	31
MONITORING, EWALUACJE, ANALIZY (MEVA)	36
› LUDZIE, PROJEKTY, INICJATYWY	37
› SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE SPORZĄDZONE NA DZIEŃ I ZA ROK ZAKOŃCZONY 31 GRUDNIA 2019 R. ORAZ RAPORT NIEZALEŻNEGO BIEGŁEGO REWIDENTA	53
RAPORT NIEZALEŻNEGO BIEGŁEGO REWIDENTA	55
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE SPORZĄDZONE NA DZIEŃ I ZA ROK ZAKOŃCZONY 31 GRUDNIA 2019 R.	56
INFORMACJA DODATKOWA (NOTY) DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO SPORZĄDZONEGO NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2019 R.	59
› RADA DYREKTORÓW	72
› ZARZĄD I PRACOWNICY	73

List od Kierownictwa

Andrew Nagorski
Przewodniczący Rady
Dyrektorów

Jerzy Koźmiński
Prezes Fundacji

Szanowni Państwo, Drodzy Przyjaciele!

Pragniemy zachęcić Państwa do lektury Raportu Roczego, który zawiera podsumowanie działalności Fundacji w 2019 roku. Swój ostateczny kształt uzyskuje on w czerwcu 2020, kiedy możemy już zaprezentować sprawozdanie finansowe wraz z opinią biegłego rewidenta.

Jest to szczególny czas dla Fundacji, gdyż przed miesiącem minęło 20 lat od zainicjowania w Polsce jej pierwszych programów. Z okazji jubileuszu Fundacja otrzymała listy gratulacyjne od Prezydenta Andrzeja Dudy oraz Prezydenta Donalda Trumpa. Została również uhonorowana listami gratulacyjnymi przez byłych Prezydentów RP: Lecha Wałęsę, Aleksandra Kwaśniewskiego i Bronisława Komorowskiego, a także byłych Prezydentów USA: Billa Clintona i George'a W. Busha.

W tym jubileuszowym roku warto przypomnieć, że powstanie Fundacji stało się możliwe dzięki sukcesowi, jaki odniósł Polsko-Amerykański Fundusz Przedsiębiorczości, utworzony z inicjatywy Prezydenta George'a H. W. Busha w 1990 roku. Przez całą dekadę Fundusz Przedsiębiorczości aktywnie angażował się w budowę i rozwój gospodarki rynkowej w Polsce. Jego skuteczna działalność inwestycyjna przyniosła efekty znacząco przekraczające sumę 240 milionów dolarów, jakie Kongres USA powierzył Funduszowi. W ślad za porozumieniem pomiędzy rządami Stanów Zjednoczonych i Polski z 1999 roku, połowę ze swego początkowego kapitału – 120 milionów dolarów – Fundusz Przedsiębiorczości zwrócił do budżetu USA, pozostałą zaś część, wraz z wypracowaną nadwyżką – łącznie 255 milionów dolarów – przekazał utworzonej przez siebie Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności.

Twórcy Fundacji Wolności kierowali się podwójną intencją – pragnęli, aby wspierała ona proces umacniania efektów polskich przemian zapoczątkowanych w 1989 roku, a także dzieliła się polskim doświadczeniem w zakresie transformacji z innymi krajami. Tak ogólnie sformułowane cele wymagały uściślenia, dlatego też w swojej działalności na terenie Polski postanowiliśmy skoncentrować się na tych społecznościach i grupach, które w okresie przemian wymagały największego wsparcia, zwłaszcza na terenach wiejskich i w małych miastach.

Dwa motywy programowe uznaliśmy za wiodące: wyrównywanie szans edukacyjnych, w połączeniu z ogólną poprawą jakości oświaty, a także wspieranie rozwoju lokalnych społeczności, służące zarazem budowie kapitału społecznego. Od początku swojego istnienia Fundacja zainicjowała 37 programów, na które do końca 2019 roku przeznaczyła blisko 216 milionów dolarów własnych środków, natomiast z innych źródeł pozyskała ponad 200 milionów dolarów.

Dzięki tym środkom, w ciągu dwudziestu lat, przyznano 30 tysięcy stypendiów na studia dla młodzieży z niezamożnych rodzin, 110 tysięcy nauczycieli uczestniczyło w szkoleniach poświęconych nowoczesnym metodom nauczania, zrealizowano 16 tysięcy projektów lokalnych skierowanych do setek tysięcy osób, a 14 tysięcy

studentów-wolontariuszy przeprowadziło 40 tysięcy projektów edukacyjnych dla 380 tysięcy dzieci i młodzieży. Ponad 30 tysięcy liderów i pracowników organizacji pozarządowych wzięło udział w szkoleniach podnoszących ich kwalifikacje i kompetencje.

Blisko 4 tysiące polskich bibliotek w małych miejscowościach przekształciło się w nowoczesne ośrodki informacji, edukacji i kultury, a także aktywności obywatelskiej; około 10 tysięcy bibliotekarzy ukończyło specjalistyczne kursy, a ich placówki otrzymały sprzęt komputerowy, oprogramowanie oraz dostęp do Internetu. Było to możliwe dzięki partnerstwu z Fundacją Billa i Melindy Gatesów, która przekazała Fundacji Wolności 31 mln dolarów na realizację w Polsce Programu Rozwoju Bibliotek.

Wśród inicjatyw edukacyjnych służących poprawie jakości oświaty, wydarzeniem godnym szczególnego odnotowania stało się utworzenie w 2016 roku Szkoły Edukacji Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności i Uniwersytetu Warszawskiego. Szkoła Edukacji oferuje pierwsze w Polsce podyplomowe studia stacjonarne przygotowujące do zawodu nauczycielskiego. Jej innowacyjny program to efekt wieloletniej współpracy PAFW z Columbia University Teachers College w Nowym Jorku. Studenci Szkoły Edukacji łączą najnowszą teorię z codzienną praktyką nauczania w szkołach podstawowych i średnich. Jednocześnie ta nowoczesna placówka prowadzi kursy doskonalenia zawodowego dla nauczycieli.

Od dwóch dekad Fundacja Wolności angażuje się również w przekazywanie doświadczeń, jakie zdobyła Polska podczas swoich ustrojowych przemian oraz integracji europejskiej. Wsparła ponad 1000 projektów stanowiących efekt współpracy polskich organizacji pozarządowych z ich partnerami w krajach Europy Wschodniej, Azji Centralnej i Zakaukazja. W ramach wizyt studyjnych Polskę odwiedziło ponad 9,5 tysiąca osób z kilkunastu krajów; przedstawiciele środowisk akademickich, samorządów lokalnych, administracji publicznej, mediów oraz trzeciego sektora. Łącznie, wraz z uczestnikami Programu Stypendialnego im. Lane'a Kirklanda, od 2000 roku gościliśmy ponad 14 tysięcy osób.

Od prawie 10 lat Fundacja posiada w Warszawie własną siedzibę, jej gospodarzem jest Przedstawicielstwo PAFW w Polsce. Dzięki nowoczesnej infrastrukturze konferencyjnej, od 2011 roku w naszej wilanowskiej siedzibie zorganizowano blisko tysiąc warsztatów, seminariów, szkoleń oraz innych spotkań - każdego roku brało w nich udział ponad 2 tysiące uczestników fundacyjnych programów.

Raport ten sporządzamy w wyjątkowym okresie; od kilku miesięcy świat zmaga się z pandemią koronawirusa oraz jej dotkliwymi społeczno-gospodarczymi skutkami. Na początku kwietnia, w odpowiedzi na kryzysową sytuację w Polsce, Fundacja uruchomiła specjalny program - „Fundusz Pomocowy dla Organizacji Pozarządowych oraz Inicjatyw Obywatelskich”, na który przeznaczyła milion dolarów. W pierwszej kolejności z Funduszu mogą skorzystać organizacje i grupy zaangażowane w przedsięwzięcia PAFW. Działania związane ze skutkami pandemii zostały podjęte także w ramach innych programów Fundacji - najrozsleglejsze w „Działaj Lokalnie”, z budżetem ponad pół miliona dolarów. W dużej mierze służą one wsparciu organizacji i grup niosących pomoc osobom starszym, z niepełnosprawnościami, przechodzącymi kwarantannę, a także wspomaganiu tysięcy nauczycieli, którzy od marca prowadzą zdalne nauczanie.

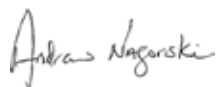
Podsumowując minione 20 lat, z całą mocą pragniemy podkreślić, że za przytoczonymi wcześniej liczbami, świadczącymi o efektach działalności Fundacji, kryje się ogromna aktywność bardzo wielu osób, którym w jubileuszowym roku najserdeczniej chcemy podziękować.

Słowa wdzięczności i uznania kierujemy do Członków Rady Dyrektorów Fundacji, których wielka życzliwość, wsparcie, wszechstronne kompetencje oraz doświadczenie zawsze były niezwykle cenne w naszej fundacyjnej pracy. Ogromnie żałujemy, że niektórzy nasi Koledzy nie mogą wraz z nami obchodzić jubileuszu dwudziestolecia. W minionym roku ze smutkiem pożegnaliśmy Johna P. Birkelunda, a we wcześniejszych latach - Zbigniewa Brzezińskiego, Roberta G. Farisa, Nicholasa A. Reya, Johna H. D'Armsa, Aleksandra Koja i Fredericka M. Bohena. W marcu 2020 roku, po dziewięciu latach, z członkostwa w Radzie Dyrektorów PAFW zrezygnował David Niemiec, któremu bardzo dziękujemy za wielkie oddanie sprawom Fundacji. W gronie członków naszej Rady Dyrektorów serdecznie witamy Kasię Kieli oraz Johna Kasnickiego.

Pragniemy wyrazić najszczerzą wdzięczność naszym partnerom, liderom społecznym, organizacjom pozarządowym oraz innym instytucjom zaangażowanym w programy Fundacji, a wśród nich przede wszystkim realizatorom fundacyjnych programów. Wreszcie w tym jubileuszowym roku słowa szczególnego uznania należą się naszym znakomitym Współpracownikom; bez ich codziennej, pełnej pasji i profesjonalizmu pracy żadne fundacyjne osiągnięcia nie byłyby możliwe.

Jesteśmy przekonani, że dzięki bogatym doświadczeniom minionych dwóch dekad, jak i niezawodnemu wsparciu ze strony swoich partnerów, Polsko-Amerykańska Fundacja Wolności będzie nadal pomyślnie wcielać w życie założenia programowe, jakimi od początku kieruje się w swoich działaniach.

Nowy Jork - Warszawa, czerwiec 2020 r.

Andrew Nagorski
Przewodniczący Rady Dyrektorów

Jerzy Koźmiński
Prezes Fundacji

Obszary działania Fundacji

Równamy szanse w edukacji

› ENGLISH TEACHING	10
› RÓWNAĆ SZANSE	11
› SZKOŁA UCZĄCA SIĘ (SUS)	12
› SZKOŁA EDUKACJI PAFW I UW	14
› PROJEKTOR - WOLONTARIAT STUDENCKI	15
› STYPENDIA POMOSTOWE	16
› UNIwersytety TRZECIEGO WIEKU (UTW)	18

Wspieramy rozwój społeczności lokalnych

› WSPIERAMY ORGANIZACJE POZARZĄDOWE	21
› DZIAŁAJ LOKALNIE	22
› SEKTOR 3.0	24
› LIDERZY PAFW	25
› PRO PUBLICO BONO	26
› PROGRAM ROZWOJU BIBLIOTEK	27
› LOKALNE PARTNERSTWA PAFW	29

Dzielimy się doświadczeniem polskiej transformacji

› STYPENDIA IM. LANE'A KIRKLANDA	32
› PRZEMIANY W REGIONIE (RITA)	33
› STUDY TOURS TO POLAND (STP)	34
› MONITORING, EWALUACJE, ANALIZY (MEVA)	36

Równamy szanse w edukacji

› ENGLISH TEACHING	10
› RÓWNAĆ SZANSE	11
› SZKOŁA UCZĄCA SIĘ (SUS)	12
› SZKOŁA EDUKACJI PAFW I UW	14
› PROJEKTOR - WOŁONTARIAT STUDENCKI	15
› STYPENDIA POMOSTOWE	16
› UNIWERSYTETY TRZECIEGO WIEKU (UTW)	18

ENGLISH TEACHING

DOTACJE PAFW WYNIOSŁY

8.269.849 USD

w tym 247,468 USD w 2019 roku.

REALIZATOR PROGRAMU:

› Nidzicka Fundacja Rozwoju „Nida”

WIĘCEJ INFORMACJI:

www.englishteaching.org.pl

Realizowany od 2000 roku program inicjuje i wspiera działania na rzecz promocji języka angielskiego oraz poprawy poziomu jego nauczania wśród dzieci i młodzieży z małych miast i wsi, a tym samym służy wyrównywaniu ich szans edukacyjnych. Jednocześnie program przyczynia się do rozwoju zawodowego nauczycieli języka angielskiego pracujących w małych miejscowościach.

Promując naukę języka angielskiego, „English Teaching” pobudza i rozwija różnorakie inicjatywy społeczne. Ich efekty często wykraczają poza założony cel, co wyraża się w ogólnej aktywizacji społeczności lokalnych. Działania programu kierowane są głównie do nauczycieli języka angielskiego uczących w szkołach podstawowych oraz w przedszkolach na terenach wiejskich i w małych miastach. W poprzednich latach wiele inicjatyw realizowanych było w gimnazjach. W ofercie programu znajdują się szkolenia dla nauczycieli połączone z możliwością prowadzenia przez nich projektów z uczniami, a także pomoc w przygotowaniu takich projektów w formie szkoleń i doradztwa.

W latach 2000-2019, poprzez konkursy grantowe kierowane do szkół i organizacji pozarządowych z małych miejscowości, dofinansowano 1036 projektów, w wyniku których w wielu szkołach powstały kluby miłośników kultury anglosaskiej i języka angielskiego, biblioteczki z literaturą i prasą anglojęzyczną oraz koła teatralne. Organizowano liczne konkursy wiedzy o anglosaskich pisarzach, kulturze i historii, a także festiwale piosenki. Dzieci i młodzież otrzymały możliwość obejrzenia anglojęzycznych filmów oraz uczestnictwa w lekcjach prowadzonych przez „native speakers”.

W projektach uczestniczyło bezpośrednio ok. 72 tysiące uczniów i 4700 nauczycieli, a pośrednio ponad 170 tysięcy rodziców oraz innych przedstawicieli lokalnych społeczności.

Oferta programu to także szkolenia metodyczne „Weekends with English Teaching” dla nauczycieli angielskiego z miejscowości do 20 tysięcy mieszkańców. Dotychczas przeprowadzono 142 takie szkolenia, a łącznie wzięło w nich udział 6513 osób.

Najaktywniejsi nauczyciele uczestniczący w programie mają możliwość poszerzania swoich kompetencji podczas trzytygodniowej Letniej Szkoły „Teaching English to Speakers of Other Languages” (TESOL), organizowanej przez Uniwersytet Gonzaga w USA.

W ramach programu zorganizowano 17 ogólnopolskich spotkań edukacyjnych – „English Teaching Market” – dla nauczycieli języka angielskiego oraz przedstawicieli zainteresowanych instytucji, organizacji, szkół i wydawnictw; uczestniczyło w nich łącznie blisko 9000 osób. Te coroczne spotkania służą między innymi rozwojowi sieci współpracy nauczycieli języka angielskiego z małych miejscowości; są wspierane przez portal społecznościowy i regularne e-newsy.

1036

projektów dofinansowano poprzez konkursy grantowe kierowane do szkół i organizacji pozarządowych z miejscowości do 20 tysięcy mieszkańców.

o innych inicjatywach edukacyjnych, takich jak granty na projekty, szkolenia, czy konkursy.

Od 2015 roku, z inicjatywy Ambasadorów English Teaching – najaktywniejszych nauczycieli uczestniczących w programie – działa Ogólnopolskie

Stowarzyszenie Anglistów „English Teaching”, którego głównym celem jest doskonalenie zawodowe nauczycieli angielskiego, szczególnie z małych miejscowości, a także prowadzenie działań rzeczniczych. ■

RÓWNAĆ SZANSE

DOTACJE PAFW WYNIOSŁY

15.862.990 USD

w tym 812.457 USD w 2019 roku.

REALIZATORZY PROGRAMU:

- › Polska Fundacja Dzieci i Młodzieży
- › Centrum Nauki Kopernik

WIĘCEJ INFORMACJI:

www.rownacszanse.pl
www.kmo.org.pl

Celem prowadzonego od 2001 roku programu jest wspieranie inicjatyw społecznych służących wyrównywaniu szans na dobry start w dorosłe życie dzieci i młodzieży z terenów wiejskich i małych miast, poprzez podnoszenie ich kompetencji i rozwój umiejętności społecznych, takich jak praca w zespole, zdolność pozyskiwania wsparcia dla realizacji wytyczonych celów, a także umiejętność planowania swoich działań.

W ramach programu organizacje pozarządowe, domy kultury, biblioteki oraz grupy nieformalne ubiegają się o dotacje na projekty, które pobudzają aspiracje dzieci i młodzieży, sprzyjają rozwijaniu ich umiejętności osiągania samodzielnie i realistycznie postawionych celów, kształtują postawy aktywności i otwartości, a także zachęcają do działań na rzecz własnego środowiska. Dzięki realizowanym projektom młodzi ludzie mają możliwość uczestniczenia w zajęciach wykraczających poza standardową ofertę edukacyjną szkoły. W 2019 roku, w ramach Ogólnopolskiego Konkursu Grantowego oraz Regionalnego Konkursu Grantowego, dofinansowano łącznie 122 projekty. Wśród nich są inicjatywy służące m.in. promocji działań proekologicznych, poznawaniu walorów własnego środowiska, czy też tworzeniu warunków do podejmowania przez młodzież działań na rzecz jej społeczności lokalnej.

Ofertę programu uzupełniają szkolenia dla koordynatorów projektów – podnoszą ich kwalifikacje, uczą prowadzenia projektu z położeniem nacisku na angażowanie młodzieży jako aktywnego twórcy, uczestnika i bezpośredniego realizatora podejmowanego przedsięwzięcia. Oferta szkoleniowa dla koordynatorów obejmuje również tematykę wykorzystania nowoczesnych technologii w zarządzaniu i promocji projektów edukacyjnych.

Wzorem lat ubiegłych, w 2019 roku odbyła się kolejna edycja szkoły letniej dla najbardziej aktywnych uczestników projektów; wzięły w niej udział 24 osoby. Celem szkoły jest doskonalenie umiejętności realizacji inicjatyw społecznych na rzecz lokalnego środowiska oraz rozwijanie kompetencji liderkich. Absolwenci szkoły letniej mają możliwość otrzymania dotacji na krótkookresowe projekty służące ich własnym lokalnym społecznościom.

Ponad

3 000

*projektów z udziałem
ok. 147 tysięcy uczestników
(pośrednio wzięło w nich
udział ponad 470 tysięcy
osób), a także aktywizacja
i integracja lokalnych środo-
wisk wokół działań
na rzecz dzieci i młodzieży
– to efekty programu.*

Ważnym komponentem programu są także Lokalne Fora „Równać Szanse”, organizowane cyklicznie przez organizacje biorące udział w programie. Fora są miejscem, gdzie instytucje i osoby zaangażowane w swoich środowiskach w działania na rzecz młodzieży prowadzą dyskusje na temat wykorzystania potencjału środowiska lokalnego, a także przełamywania barier pomniejszających szanse rozwojowe młodych ludzi z małych miejscowości. W minionym roku zorganizowano 12 lokalnych forów z udziałem ponad 350 uczestników.

Efekty programu to przede wszystkim realizacja ponad 3 tysięcy projektów z udziałem ok. 147 tysięcy uczestników (pośrednio wzięło w nich udział ponad 470 tysięcy osób), a także aktywizacja i integracja lokalnych środowisk wokół działań na rzecz dzieci i młodzieży.

Wydano 33 publikacje opisujące metodologię projektów modelowych, które mogą być realizowane w różnych częściach Polski. Są one dostępne na stronie www.rownacszanse.pl.

W efekcie działań podejmowanych w ramach programu powstało ponad 150 lokalnych organizacji

pozarządowych, a wiele projektów jest kontynuowanych po zakończeniu finansowego wsparcia udzielonego przez PAFW.

Poprzez program Fundacja wspiera inicjatywę Klubów Młodego Odkrywcy (KMO), będącą kontynuacją projektu modelowego zainicjowanego w ramach programu w 2002 roku przez Kłodzkie Towarzystwo Oświatowe, obecnie realizowaną przez Centrum Nauki Kopernik. Celem Klubów Młodego Odkrywcy jest popularyzacja wśród dzieci i młodzieży zainteresowania naukami ścisłymi. Ich formuła umożliwia młodym ludziom uczenie się poprzez eksperymentowanie i prowadzenie samodzielnych doświadczeń z wykorzystaniem prostych, łatwo dostępnych materiałów. Miniony rok zaowocował organizacją ósmej edycji Forum Klubów Młodego Odkrywcy, które zgromadziło 240 osób. Forum jest platformą kontaktów i wymiany doświadczeń, służy również promocji klubów. Sieć KMO liczy obecnie ponad 700 jednostek; należy do niej również kilkadziesiąt KMO powstałych na terenie Ukrainy, Białorusi, Litwy i Gruzji. ■

SZKOŁA UCZĄCA SIĘ (SUS)

DOTACJE PAFW WYNIOSŁY

12.975.167 USD

w tym 912.247 USD w 2019 roku.

REALIZATOR PROGRAMU:

► Centrum Edukacji Obywatelskiej

WIĘCEJ INFORMACJI:

www.sus.ceo.org.pl

W ramach programu, realizowanego od 2000 roku, prowadzone są kompleksowe działania na rzecz podniesienia poziomu polskiej oświaty z wykorzystaniem najlepszych wzorców zagranicznych. Poprawa jakości pracy szkół odbywa się głównie poprzez doskonalenie warsztatu pracy nauczycieli, zwłaszcza na terenach wiejskich i w małych miastach.

Okolo

5 000

szkół uczestniczyło w programie, z tego prawie 1500 w jego zasadniczej części, której celem jest całościowy rozwój szkoły m.in. dzięki wprowadzeniu oceniania kształtującego. Szkoleniami oferowanymi w ramach różnych komponentów „SUS” zostało objętych ponad 100 000 nauczycieli.

Program „SUS” wprowadza w ich codzienną praktykę autorski system zapewniania jakości, który w efekcie wiedzie do zwiększenia kompetencji i autonomii zespołu nauczycielskiego, wzmocnienia pozycji dyrektora jako lidera wdrażania zmian w szkole, poprawy pracy zespołowej; wszystko to wpływa na poprawę wyników nauczania. „SUS” ma szeroki zasięg – obejmuje szkolenia i kursy internetowe dla nauczycieli, warsztaty dla rad pedagogicznych, studia podyplomowe i konferencje dla dyrektorów, systemowy program wsparcia szkół we wprowadzaniu oceniania kształtującego oraz wdrażaniu innych innowacyjnych praktyk edukacyjnych. Uczestniczące w programie szkoły wypracowują rozwiązania profesjonalizujące pracę nauczycieli, monitorują efekty podejmowanych działań, dzielą się między sobą najlepszymi praktykami. Efektem realizacji programu „SUS” jest podniesienie jakości w kluczowych obszarach pracy szkół, jakimi są: efektywność nauczania i uczenia się uczniów, organizacja pracy szkoły jako instytucji uczącej się, a także współpraca szkoły ze środowiskiem zewnętrznym.

W ciągu 20 lat w programie uczestniczyło około 5 tysięcy szkół, z tego prawie 1500 w jego zasadniczej części, której celem jest całościowy rozwój szkoły m.in. dzięki wprowadzeniu oceniania kształtującego. Szkoleniami oferowanymi w ramach różnorodnych komponentów „SUS” zostało objętych ponad 100 tysięcy nauczycieli.

Od roku szkolnego 2017/18 realizacja programu „SUS” przebiega w nowych uwarunkowaniach, wynikających z szerokich zmian w systemie polskiej oświaty wprowadzanych przez Ministerstwo Edukacji Narodowej. Po dostosowaniu swoich działań do nowej sytuacji, program wciąż cieszy się bardzo dużą popularnością wśród nauczycieli i szkół w całej Polsce.

Oprócz organizowanych na szeroką skalę szkoleń i warsztatów dla rad pedagogicznych, w ramach „Nauczycielskiej Akademii Internetowej” (N@I) oferowane są e-kursy dla nauczycieli różnych przedmiotów ze wszystkich typów szkół oraz przedszkoli. Przygotowują one do stosowania nowoczesnych metod i technik w pracy z uczniami. „N@I” oferuje siedem różnego typu rocznych kur-

sów, w których każdorazowo udział bierze około 800 nauczycieli. Największą popularnością cieszy się kurs „OK Zeszyt”, poświęcony nowemu narzędziu wspomagającemu ocenianie kształtujące.

Wieloletnie doświadczenia programu „SUS” wykorzystywane są w różnych inicjatywach edukacyjnych finansowanych ze środków unijnych. Należą do nich m.in. zakończone w 2015 roku programy: „Akademia Uczniowska” i „Cyfrowa Szkoła” a także zainaugurowana w 2019 roku „Szkoła dla Innowatora”. Ich celem jest kształtowanie wśród uczniów kompetencji niezbędnych w dorosłym życiu, poprzez promowanie wśród nauczycieli innowacyjnych metod nauczania, oceniania, a także organizacji pracy szkoły. Dotychczas w inicjatywach tych wzięło udział ponad 20 tysięcy osób.

W 2019 roku zakończono dwuletni projekt „Akademia Liderów Oświaty Szkoły Uczącej Się” (ALO SUS) – studia podyplomowe, w których uczestniczyło 900 dyrektorów i wicedyrektorów szkół i przedszkoli z województwa mazowieckiego oraz świętokrzyskiego. Służyły one doskonaleniu kwalifikacji osób pełniących kierownicze stanowiska w placówkach oświatowych w zakresie przywództwa edukacyjnego, nakierowanego na rozwijanie kompetencji kluczowych uczniów. Program studiów realizowany był w oparciu o doświadczenia „SUS”, we współpracy z Collegium Civitas oraz Akademią Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej, dzięki finansowaniu ze środków UE.

PAFW jest partnerem przedsięwzięcia „Szkoła z Klasą 2.0”, promującego nowoczesne rozwiązania edukacyjne oparte na technologiach informacyjno-komunikacyjnych oraz na metodzie design thinking. Do końca 2019 roku wzięło w nim udział ponad 9 tysięcy szkół z całej Polski oraz około 150 tysięcy nauczycieli. Rozszerzenie akcji stanowiły takie inicjatywy jak: „Nauczyciel z Klasą”, „Lego, Cogito, Ago”, „Uczeń z Klasą” i „Szkoła Myślenia”. Obecne przedsięwzięcie wyrasta z rozpoczętej w 2002 roku akcji „Szkoła z Klasą”, która powstała z inspiracji „SUS”, a prowadzona była przez Centrum Edukacji Obywatelskiej we współpracy z „Gazetą Wyborczą”. Przedsięwzięcie „Szkoła z Klasą 2.0” jest prowadzone przez Fundację Szkoła z Klasą, utworzoną w 2015 roku. ■

SZKOŁA EDUKACJI PAFW I UW

DOTACJE PAFW WYNIOSŁY

3.960.165 USD

w tym 1.398.057 USD w 2019 roku.

REALIZATOR PROGRAMU:

➤ Fundacja Dobrej Edukacji

WIĘCEJ INFORMACJI:

www.szkoledukacji.pl

Szkoła Edukacji jest wspólnym przedsięwzięciem Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności oraz Uniwersytetu Warszawskiego, której program powstał w ścisłej współpracy z renomowanym ośrodkiem kształcenia nauczycieli – Columbia University Teachers College w Nowym Jorku. To jedyne w Polsce studia podyplomowe dające uprawnienia nauczycielskie, które odbywają się w trybie stacjonarnym. Studia są obecnie bezpłatne, a studenci mogą ubiegać się o stypendium pomagające w pokryciu kosztów utrzymania, a także o miejsce w akademiku UW.

W imieniu PAFW w zarządzanie oraz rozwój Szkoły Edukacji zaangażowana jest Fundacja Dobrej Edukacji, utworzona przez PAFW w 2014 roku. Szkoła Edukacji mieści się w budynku Centrum Nowych Technologii UW (CENT) w Warszawie.

W obecnej, czwartej edycji studiów (rok akademicki 2019/20), udział bierze 35 studentów na czterech ścieżkach kształcenia: polonistycznej, matematycznej, historii i wiedzy o społeczeństwie oraz biologii z przyrodą.

Integralną częścią kształcenia nauczycieli w SE są codzienne praktyki w szkołach. Studenci spędzają zatem czas zarówno na zajęciach akademickich, jak i w klasie – obserwują lekcje, współprowadzą i samodzielnie prowadzą je, uczestniczą w radach pedagogicznych oraz w zebraniach z rodzicami. Doświadczenia szkolne są na bieżąco omawiane podczas zajęć akademickich. Szkoła Edukacji odpowiada za jakość praktyk, blisko współpracując z siecią starannie wybranych placówek szkolnych z Warszawy i okolic. W warsztatach i spotkaniach konsultacyjnych uczestniczy blisko 200 nauczycieli ze szkół praktyk.

Studenci mają zapewnioną także indywidualną opiekę tutorów ze Szkoły Edukacji. Zajęcia akademickie odbywają się w małych grupach. Duży nacisk położony jest na dyskusję i systematyczne poddawanie refleksji własnych postępów w nauce. Zajęcia prowadzą osoby z doświadczeniem w pracy szkolnej, aktywnie zajmujące się edukacją, patrzące z różnych perspektyw: nauczycieli-praktyków, akademików, pasjonatów oświaty. Wykładowcy Szkoły Edukacji reprezentują różne ośrodki akademickie, zostali przeszkoleni przez wybitnych amerykańskich i europejskich specjalistów w zakresie kształcenia nauczycieli.

Przy Szkole Edukacji PAFW i UW działa Biuro Absolwenta – oferujące długofalowe wsparcie dla byłych studentów Szkoły, także w znalezieniu zatrudnienia w zawodzie. Absolwenci stale współpracują z wykładowcami Szkoły, na bieżąco doskonalą swój warsztat pracy i wymieniają się szkolnymi doświadczeniami. Placówki oświatowe, zatrudniające absolwentów, mogą korzystać z różnych szkoleń oferowanych przez Szkołę Edukacji.

Od 2017 roku na ofertę SE składają się także kursy doskonalące dla czynnych zawodowo na-

Ponad

5 000

osób wzięło udział w 2019 roku w konferencjach, szkoleniach i spotkaniach, na których prezentowane były metody i narzędzia stosowane przez Szkołę Edukacji w pracy ze studentami.

uczycieli z dydaktyki literatury i języka polskiego, dydaktyki matematyki, biologii i historii oraz kompetencji wychowawczych i komunikacyjnych. Rozwijają one umiejętności przedmiotowe i wychowawcze nauczycieli. W roku szkolnym 2019/20 uczestniczy w nich 70 osób.

Dobre praktyki wypracowane w Szkole Edukacji są upowszechniane nie tylko w szkołach, ale

i wśród instytucji odpowiedzialnych za kształcenie i doskonalenie nauczycieli. W 2019 roku, w różnego rodzaju konferencjach, szkoleniach i spotkaniach, na których prezentowane były metody i narzędzia stosowane przez Szkołę w pracy ze studentami, udział wzięło ponad 5 tysięcy osób. ■

PROJEKTOR - WOLONTARIAT STUDENCKI

DOTACJE PAFW WYNIOSŁY

7.153.668 USD

w tym 345.657 USD w 2019 roku.

REALIZATOR PROGRAMU:

► Fundacja Edukacyjna
Przedsiębiorczości

WIĘCEJ INFORMACJI:

www.projektor.org.pl

Program ma na celu wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży mieszkającej na wsi i w małych miastach. W ramach programu 2-3 osobowe grupy studentów-wolontariuszy realizują przygotowane przez siebie projekty rozwijające wiedzę, umiejętności oraz zainteresowania dzieci i młodzieży. Są one prowadzone w czasie wolnym od zajęć w trakcie roku szkolnego oraz w wakacje i ferie.

Projekty dotyczą konkretnej dziedziny nauki, przedmiotu lub wybranego obszaru aktywności; to na przykład zajęcia plastyczne, artystyczne, sportowe, informatyczne, teatralne lub lingwistyczne. Między innymi poprzez promocję pozytywnych wzorców osobowych program zachęca uczniów do rozwijania swoich zdolności, zaś wśród studentów kształtuje poczucie społecznej odpowiedzialności i solidarności, umożliwiając im jednocześnie realizację własnych pasji i zainteresowań w atrakcyjnej formule.

Od 2003 roku w całej Polsce przeprowadzono ponad 39 tysięcy projektów edukacyjnych w około

2800 szkołach, z udziałem 14,5 tysiąca studentów-wolontariuszy oraz 390 tysięcy uczniów.

Program wsparli dwaj byli premierzy: Prof. Jerzy Buzek i Prof. Marek Belka, którzy w 2007 roku, jako wolontariusze, w okresie wakacji prowadzili zajęcia dla młodzieży szkolnej w kilku gminach wiejskich. W 2012 roku Fundacja Rozwoju Wolontariatu, we współpracy z Kancelarią Prezydenta Bronisława Komorowskiego, zrealizowała projekt „Nowoczesny Patriotyzm”, w ramach którego Ministrowie i Doradcy Kancelarii Prezydenta RP odwiedzili szkoły w małych miejscowościach. Projekt miał na celu upowszechnianie wiedzy

Ponad

39 000

projektów edukacyjnych
przeprowadzono w około
2800 szkołach w całej Polsce,
z udziałem 14,5 tysiąca
studentów-wolontariuszy
oraz 390 tysięcy uczniów.

o patriotyzmie, kształtowanie obywatelskich postaw wśród młodych ludzi, zapoznanie ich z lokalnymi tradycjami i narodowymi symbolami oraz krzewienie tolerancji i szacunku.

Od 2011 roku regularnie prowadzony jest proces monitoringu i ewaluacji projektów realizowanych w programie przez studentów-wolontariuszy. Służy to zarówno pomiarowi bezpośrednich wyników przedsięwzięcia, jak i rozpoznawaniu jego oddziaływania na dłuższą metę. Wśród największych korzyści studenci-wolontariusze wymieniają możliwość zdobycia nowych, praktycznych doświadczeń, rozwój umiejętności komunikacyjnych, nawiązywanie znajomości, a także dostrzeżenie oraz docenienie ich działań społecznych przez uczelnie. I, co szczególnie istotne, korzyści z udziału w „PROJEKTORZE” dostrzegają placówki oświatowe, należą do nich: poszerzenie oferty edu-

cyjnej, zwiększenie atrakcyjności szkoły, a także pozytywne przyjęcie programu przez rodziców.

W 2019 roku, w ramach programu, zrealizowano 47 projektów wakacyjnych, prowadzonych w 44 placówkach edukacyjnych przez 74 studentki kierunków informatycznych. Ich realizacja była możliwa dzięki współpracy z Fundacją Edukacyjną Perspektywy, która przeprowadziła w Polsce III edycję programu „IT for SHE”. W projektach wzięło udział blisko 2 tysiące dzieci z małych miejscowości. Ich uczestnicy poznali m.in. podstawy kodowania i robotyki oraz możliwości zastosowania drukarek 3D.

W latach 2005-2010 Realizatorem programu było Polskie Stowarzyszenie Pedagogów i Animatorów „Klanza”. Następnie, do roku 2017, program był prowadzony przez Fundację Rozwoju Wolontariatu. ■

STYPENDIA POMOSTOWE

DOTACJE PAFW WYNIOSŁY

24.341.296 USD

w tym 1.255.715 USD w 2019 roku.

REALIZATORZY PROGRAMU:

- » Fundacja Edukacyjna Przedsiębiorczości
- » Fundacja Dobra Sieć („Moje Stypendium” i „e-wolontariat”)

WIĘCEJ INFORMACJI:

www.stypendia-pomostowe.pl

www.dobrasiec.org

Przedsięwzięcie to zostało zainicjowane w 2002 roku w odpowiedzi na istotny problem, jaki stanowiła wyraźna dysproporcja w dostępie do studiów między młodzieżą mieszkającą na wsi i w miastach. Program miał ułatwić uzdolnionej młodzieży z małych miejscowości, zwłaszcza z terenów popegeerowskich, podjęcie decyzji o kontynuacji nauki na wyższych uczelniach poprzez stworzenie możliwości uzyskania stypendium na pierwszy rok studiów.

Od początku „Stypendia Pomostowe” było wspólnym przedsięwzięciem wielu partnerów. Obecnie jest ono finansowane przez Polsko-Amerykańską Fundację Wolności, Narodowy Bank Polski, Fundację Wspomagania Wsi,

Fundację BNP Paribas. Partnerami są również Cotton House oraz koalicja blisko 90 lokalnych organizacji pozarządowych. Przedsięwzięcie jest realizowane przy pomocy organizacyjnej Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa (dawnej

Blisko

24 000

stypendiów, w tym prawie 17 000 na pierwszy rok studiów, przyznano od początku programu.

Agencji Nieruchomości Rolnych) i we współpracy z Centrum im. Profesora Bronisława Geremka oraz Pracownią Badań i Innowacji Społecznych „Stocznia”. Na realizację programu Partnerzy przeznaczili dotychczas ponad 117 mln zł. Od początku istnienia programu przyznano blisko 24 tysiące stypendiów, w tym prawie 17 tysięcy na pierwszy rok studiów.

W ramach akcji „Dyplom z Marzeń”, której celem jest zachęcenie i wsparcie kolejnych lokalnych organizacji pozarządowych do realizacji inicjatyw stypendialnych zgodnych z ideą Programu Stypendiów Pomostowych, od 2006 roku 151 takich organizacji zaangażowało się w pomoc dla ponad 4500 stypendystów.

Z upływem lat program przekształcał się w coraz bardziej rozbudowany system stypendialny, którego oferta wykraczała poza pomoc na pierwszym roku studiów. Obecnie stypendyści, którzy osiągają wysokie wyniki w nauce mają szansę uzyskać wsparcie także w kolejnych latach nauki: na II roku studiów – w ramach konkursu „Prymus”, stypendia korporacyjne na III i IV roku, stypendia w ramach inicjatywy „Studiuj za Granicą” oraz stypendia doktoranckie. Oferta programu to także stypendia językowe, warsztaty przygotowujące stypendystów do wejścia na rynek pracy, jak i do wyzwań wynikających z cyfryzacji, a także konferencje „Naukowy Start”.

Program oferuje również wakacyjne staże w USA, organizowane we współpracy z Ambasadą Stanów Zjednoczonych w Warszawie (Polish-American Internship Initiative). W latach 2011-2019, 105 studentów odbyło staże w trzynastu korporacjach: Archer Daniels Midland

Company, Boeing, Chevron North America, Citigroup, GE Hitachi Nuclear Energy, MoneyGram, Pittsburgh Glass Works LLC, Raytheon BBN Technologies, Sikorsky Aircraft Corporation, Westinghouse Electric Company, Discovery Inc., Planting Arboretum Fields, Broadmoor Resort. Ponadto, dzięki współpracy z Transatlantic Future Leaders Forum, 46 studentów zrealizowało staże w Kongresie Stanów Zjednoczonych.

W przeszłości jednym z segmentów programu były stypendia naukowe skierowane do wyróżniającej się w nauce młodzieży z małych miast i wsi, studiującej na kierunkach ekonomicznych wyższych uczelni niepaństwowych oraz w prywatnych szkołach biznesu. W latach 2001-2014 przyznano blisko 7 tysięcy takich stypendiów.

Jak wynika z przeprowadzonych wśród stypendystów pomostowych badań, 98 procent absolwentów programu uważa, że stypendium w znacznym stopniu wpłynęło na poprawę ich sytuacji materialnej w czasie studiów. 90 procent stypendystów kończy studia z dobrymi i bardzo dobrymi wynikami w nauce, 70 procent kończy studia w terminie, zaledwie 4 procent przerwało studia.

Poprzez Program Stypendiów Pomostowych, PAFW wspiera również działania na rzecz rozwoju inicjatyw stypendialnych i wolontariatu realizowane przez Fundację Dobra Sieć, która m.in. prowadzi portal www.mojestypendium.pl – największy w Polsce serwis internetowy poświęcony stypendiom.

Patronat medialny nad programem sprawuje „Rzeczpospolita” oraz „Forum Akademickie” i „Perspektywy”. ■

UNIwersYTETY TRZECIEGO WIEKU (UTW)

DOTACJE PAFW WYNIOSŁY

5.160.561 USD

w tym 401.971 USD w 2019 roku.

REALIZATOR PROGRAMU:

➤ Towarzystwo Inicjatyw Twórczych „ę”

WIĘCEJ INFORMACJI:

www.seniorzywakcji.pl

Program, którego realizacja rozpoczęła się w 2005 roku, ma na celu promowanie działań edukacyjnych i aktywizujących skierowanych do osób starszych oraz ich zaangażowanie społeczne, zwłaszcza w relacjach międzypokoleniowych. Jest on realizowany głównie poprzez wsparcie i promocję inicjatyw podejmowanych przez seniorów oraz wykorzystanie ich potencjału, wiedzy, doświadczenia i czasu w działaniach na rzecz własnego otoczenia, a także poprzez wsparcie środowiska Uniwersytetów Trzeciego Wieku.

W ramach konkursu „Seniorzy w Akcji” oferowane są granty i szkolenia dla osób powyżej 60 roku życia, które, samodzielnie lub we współpracy z młodymi osobami, chcą realizować działania społeczne o charakterze międzypokoleniowym oparte na własnym pomysle. Adresatami konkursu są zarówno aktywni seniorzy działający w ramach Uniwersytetów Trzeciego Wieku, jak i we współpracy z innymi organizacjami i instytucjami.

Dotychczas, w ramach jedenastu edycji konkursu „Seniorzy w Akcji”, dofinansowanych zostało 357 projektów: międzypokoleniowych, mobilizujących osoby starsze do działania na rzecz ich otoczenia oraz promujących wolontariat seniorów. W obecnej, dwunastej edycji konkursu prowadzonych jest 19 projektów.

W ramach wsparcia Uniwersytetów Trzeciego Wieku program oferuje szkolenia, warsztaty oraz możliwość wymiany doświadczeń podczas konferencji przedstawicieli UTW. W latach 2004-2012 takie ogólnopolskie spotkania odbyły się w Krakowie, Bydgoszczy, Słupsku, Płocku, Warszawie,

Nowym Sączu i Katowicach. W latach 2011-2013 wspartych zostało także 14 regionalnych spotkań UTW. Obok zaangażowania w Ogólnopolskie Kongresy UTW, program wspiera również istotne dla ruchu UTW wydarzenie – coroczne Forum III Wieku stanowiące część Międzynarodowego Forum Ekonomicznego w Krynicy.

Od 2013 roku Uniwersytety Trzeciego Wieku mogą brać udział w cyklu warsztatów „UTW dla społeczności”, wspomagających tworzenie w ramach UTW grup wolontariatu oraz współpracę ze społecznością lokalną. W sześciu zakończonych edycjach projektu wzięło udział 60 UTW, kolejne dziesięć uczestniczy w bieżącej, siódmej edycji.

Nową ofertą w programie jest rozpoczęty w minionym roku projekt „Tandem. Mentoring 55+” zachęcający osoby starsze do angażowania się w mentoring na rzecz dzieci i młodzieży ze środowisk wymagających wsparcia. W ramach pilotażu kilkunastu mentorów współpracuje ze swoim podopiecznym na rzecz wzmocnienia poczucia ich własnej wartości i kompetencji społecznych.

357

projektów międzypokoleniowych, mobilizujących osoby starsze do działania na rzecz ich otoczenia oraz promujących wolontariat seniorów, otrzymało dofinansowanie.

Partnerami projektu są Zespół Edukacyjno-Przedszkolny „Szkoła z Pasją” im. Elżbiety Sołtys w Ostrowcu Świętokrzyskim oraz Fundacja Joanny Radziwiłł Opiekuńcze Skrzydła w Warszawie.

Ponadto, w latach 2005-2008, w ramach konkursu grantowego skierowanego bezpośrednio do

Uniwersytetów Trzeciego Wieku, przyznanych zostało 131 dotacji na projekty podnoszące jakość oferty edukacyjnej, w tym na zajęcia z komputerem i Internetem, służące dotarciu z ofertą UTW do szerszego grona seniorów, a także angażujące osoby starsze w działania na rzecz ich lokalnych społeczności, zwłaszcza w formie wolontariatu. ■

Wspieramy rozwój społeczności lokalnych

› WSPIERAMY ORGANIZACJE POZARZĄDOWE	21
› DZIAŁAJ LOKALNIE	22
› SEKTOR 3.0	24
› LIDERZY PAFW	25
› PRO PUBLICO BONO	26
› PROGRAM ROZWOJU BIBLIOTEK	27
› LOKALNE PARTNERSTWA PAFW	29

WSPIERAMY ORGANIZACJE POZARZĄDOWE

DOTACJE PAFW WYNIOSŁY

10.509.146 USD

w tym 649.843 USD w 2019 roku.

REALIZATORZY PROGRAMU:

- › Stowarzyszenie Klon/Jawor („TWI”)
- › Fundacja Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego („FIMANGO”)
- › Fundacja Akademia Organizacji Obywatelskich („PROMENGO”)

WIĘCEJ INFORMACJI:

www.ngo.pl

www.frso.pl

www.fao.pl

Celem programu jest zapewnianie organizacjom pozarządowym i liderom społecznym w Polsce, szczególnie z małych miast i wsi, wsparcia instytucjonalnego poprzez dostęp do informacji, poradnictwa i szkoleń. Sprzyja to poprawie warunków funkcjonowania organizacji trzeciego sektora i podniesieniu jakości zarządzania nimi, co prowadzi do bardziej efektywnego działania i skuteczniejszej realizacji przedsięwzięć społecznych.

O bencie program przebiega na trzech ścieżkach.

Pierwsza – „Towarzystwo Wzajemnej Informacji” – to system informacji dla organizacji obywatelskich, którego głównym komponentem jest Portal Organizacji Pozarządowych www.ngo.pl – największy w Polsce serwis internetowy zajmujący się tematyką społeczeństwa obywatelskiego, rozpoznawalny przez blisko 80 procent NGO w Polsce. Portal odwiedza ponad 3 miliony użytkowników rocznie, a jego baza danych zawiera informacje o blisko 170 tysiącach polskich organizacji pozarządowych. Na system składają się ponadto Informatorium z Infolinią 801-646-719, a także badania i publikacje.

Druga ścieżka – „EURO-NGO+” – ma na celu zwiększenie przez organizacje non-profit absorpcji środków Unii Europejskiej. Stanowi kontynuację programu PAFW „EURO-NGO”, realizowanego w latach 2003–2006, który znacząco przyczynił się do pozyskania przez polskie organizacje pozarządowe wiedzy na temat funduszy strukturalnych oraz do podniesienia kompetencji

tych organizacji w zakresie skutecznego aplikowania o środki unijne. Otrzymały one wsparcie w budowaniu partnerstw, rzecznicztwie i udziale w procesach planowania funduszy strukturalnych na lata 2007–2013, a także na okres 2014–2020. Działania informacyjne i rzecznicze prowadzone są przez Ogólnopolską Federację Organizacji Pozarządowych (OFOP).

Trzecia ścieżka – „NGO Training” – zawiera dwie części. Pierwsza – „Zarządzanie Finansami w NGO” (FIMANGO) – to szkolenia, poradnictwo i publikacje dla osób odpowiedzialnych za zarządzanie finansami w organizacjach non-profit, w większości spoza dużych aglomeracji miejskich. Łącznie, w latach 2000–2019, w tego typu szkoleniach wzięło udział ponad 4800 osób reprezentujących 3250 organizacji z całej Polski. Szkolenia realizowane są przez Fundację Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego. Druga część, uruchomiona w 2013 roku, to kompleksowa oferta edukacyjna dla menedżerów NGO, składająca się z programu szkoleniowego „PROMENGO”, platformy e-learningowej „Kursodrom”, z której skorzystało już prawie 5200 osób,

Blisko

5 000

osób reprezentujących 3250 organizacji pozarządowych z całej Polski wzięło udział w szkoleniach z zarządzania finansami w NGO w latach 2000–2019.

a także warsztatów z zarządzania organizacjami pozarządowymi, których najważniejszym elementem jest Program Edukacji Fundraisingowej skierowany do osób zajmujących się pozyskiwaniem środków na działania organizacji non-profit. Ofertę uzupełnia kwartalnik „Trzeci Sektor” – publikacja o charakterze naukowym, poświęcona w całości badaniom i analizom zagadnień istotnych dla rozwoju organizacji pozarządowych w Polsce. Realizatorem tej części jest utworzona przez PAFW Fundacja Akademia Organizacji Obywatelskich (FAOO).

Ponadto w ramach programu PAFW jest współorganizatorem corocznego ogólnopolskiego spotkania organizacji wiejskich w Marózie. W spotkaniach służących integracji, wymianie doświadczeń, nabywaniu nowej wiedzy i umiejętności oraz współpracy każdorazowo bierze udział ponad 300 przedstawicieli blisko 160 organizacji z różnych regionów Polski. Organizatorami spotkania są Fundacja Wspomagania Wsi i Nidzicka Fundacja Rozwoju „Nida”. PAFW wspiera również prowadzone cyklicznie badania kondycji trzeciego sektora. ■

DZIAŁAJ LOKALNIE

DOTACJE PAFW WYNIOSŁY

16.887.589 USD

w tym 1.309.528 USD w 2019 roku.

REALIZATOR PROGRAMU:

➤ Akademia Rozwoju Filantropii
w Polsce

WIĘCEJ INFORMACJI:

www.dzialajlokalnie.pl

Celem realizowanego od 2000 roku programu jest wspieranie i aktywizowanie lokalnych społeczności na terenach wiejskich i w małych miastach poprzez projekty obywatelskie, które służą pobudzaniu aspiracji rozwojowych i poprawie jakości życia, a zarazem przyczyniają się do budowy kapitału społecznego.

W ramach programu oferowane jest wsparcie dla społeczności lokalnych, których członkowie sami definiują własne potrzeby i podejmują wspólne działania. Każda społeczność to inni ludzie, inne zasoby, potrzeby, tradycje i doświadczenia - „Działaj Lokalnie” wspiera więc przedsięwzięcia o zróżnicowanym charakterze.

Dotacje przyznawane są na poziomie lokalnym w otwartych konkursach grantowych organizowanych raz w roku przez sieć Ośrodków Działaj Lokalnie (ODL), która obejmuje stowarzyszenia oraz fundacje z miejscowości do 50 tysięcy mieszkańców, działające na terenie od czterech

gmin do kilku powiatów. Sieć ODL sukcesywnie powiększa się – od 15 ośrodków w 2004 roku do 71 organizacji w 2019 roku i obecnie obejmuje swoim zasięgiem ponad 600 gmin. W każdym województwie działają co najmniej dwa Ośrodki Działaj Lokalnie. Nawiązują one współpracę z innymi organizacjami pozarządowymi, a także z lokalnymi władzami i przedsiębiorcami. Nowe ODL wylaniane są w otwartym naborze przez Komisję Konkursową. Beneficjentami konkursów lokalnych są organizacje pozarządowe, a także nieformalne grupy obywatelskie, w imieniu których wnioski mogą składać organizacje oraz instytucje publiczne (szkoły, domy

Blisko

4 000 000

uczestników, w tym około 220 000 wolontariuszy, zaangażowało się w realizację blisko 11 500 projektów. Wspólnym mianownikiem projektów jest lokalna aktywność.

kultury, biblioteki), działające w miejscowościach do 20 tysięcy mieszkańców.

Dotychczas w realizację blisko 11,5 tysiąca projektów zaangażowanych było blisko 4 miliony uczestników, w tym około 220 tysięcy wolontariuszy. Od stycznia 2019 roku trwa XI edycja programu, w której wsparło już 956 lokalnych projektów.

Dofinansowane inicjatywy koncentrują się wokół kultury i tradycji, edukacji, zdrowia, ekologii, sportu i tworzenia nowych możliwości rozwoju osobistego oraz spędzania wolnego czasu, turystyki i podnoszenia atrakcyjności regionu, a także przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu. Wspólnym mianownikiem jest lokalna aktywność, dzięki której mieszkańcy nabywają nowe umiejętności, uczą się lepiej samoorganizować oraz reagować na nowe problemy.

Dla realizatorów wspieranych inicjatyw organizowany jest konkurs „Opowiedz...”, w którym nagradzane są najciekawsze formy komunikowania i promowania podejmowanych działań. Zwycięskie prace można obejrzeć na stronie internetowej programu. Od kilku lat organizowany jest również konkurs, w którym dofinansowywanie uzyskują najbardziej kreatywne pomysły na przeprowadzenie kampanii o możliwości przekazania 1% podatku na organizację pozarządową posiadającą status OPP.

Podnoszeniu jakości pracy Ośrodków Działaj Lokalnie służą szkolenia, warsztaty, spotkania regionalne, wizyty studyjne oraz webinaria, które pozwalają na wymianę dobrych praktyk, podnoszenie wiedzy i kompetencji oraz zacieśniają współpracę wewnątrz sieci ODL. Ośrodki Działaj Lokalnie wykorzystują zdobyte w programie doświadczenia, m.in. angażując się w inne przedsięwzięcia Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności, takie jak „Lokalne Partnerstwa PAFW”, gdzie najczęściej pełnią rolę liderów koalicji składających się z uczestników różnych programów Fundacji, którzy wspólnie realizują projekty odpowiadające na potrzeby ich społeczności. To także program „Liderzy PAFW” - uczestniczą w nim przedstawiciele ODL, zarówno jako liderzy jak i tutorzy, czy też „Sektor 3.0”, w którym

m.in. współtworzą sieć mobilnych doradców wspierających inne organizacje w korzystaniu z nowoczesnych technologii.

Od 2016 roku działa Szkoła Lokalnych Doradców „FIMANGO” wykorzystująca zasoby programów PAFW „Działaj Lokalnie” oraz „Zarządzanie Finansami w Organizacjach Pozarządowych” (FIMANGO). To intensywny program szkoleniowy podnoszący kompetencje przedstawicieli ODL w zakresie świadczenia usług poradniczych z zarządzania finansami dla mniejszych, lokalnych organizacji z nimi współpracujących. Dotychczas program ukończyło 40 przedstawicieli 27 Ośrodków Działaj Lokalnie.

Podejmowane są również działania służące transferowi doświadczeń „Działaj Lokalnie” na grunt ukraiński. Obecnie realizowane przedsięwzięcie – „Działaj Lokalnie na Ukrainie” – mające na celu zainspirowanie środowiska ukraińskich organizacji pozarządowych do stworzenia sieci wzorowanej na ODL, stanowi kontynuację i rozwinięcie pilotażowego projektu „Global Challenges Local Solutions” współfinansowanego przez PAFW w latach 2016-2017 w ramach programu „Przemiany w Regionie” (RITA). Projekt realizowany jest przez Akademię Rozwoju Filantropii w Polsce we współpracy z ukraińską Fundacją ISAR Ednania.

W ramach „Działaj Lokalnie” PAFW angażuje się również w przedsięwzięcia służące rozwojowi „i promowaniu filantropii społecznej – wspiera konkurs o tytuł „Dobroczycy Roku” i sprawuje patronat nad kategorią „Rozwój lokalny” promującą aktywność społeczną przedsiębiorstw, które we współpracy z ODL przyczyniają się do trwałych zmian w lokalnych społecznościach. Fundacja jest także partnerem głównym Konkursu „Społecznik Roku”, organizowanego przez tygodnik „Newsweek Polska” (rolę partnera merytorycznego pełni ARFP). Cel konkursu to agraowanie obywatelskich postaw oraz promowanie aktywności pojedynczych osób i stojących za nimi organizacji w rozwiązywaniu różnych problemów społecznych. W ramach programu Fundacja wspiera również plebiscyt „Gwiazdy Dobroczynności” organizowany przez ARFP, w którym osoby publiczne nagradzane są za swoją działalność charytatywną. ■

SEKTOR 3.0

DOTACJE PAFW WYNIOSŁY

2.998.789 USD

w tym 466.562 USD w 2019 roku.

REALIZATOR PROGRAMU:

» Fundacja Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego

WIĘCEJ INFORMACJI:

www.sektor3-0.pl

Realizowany od 2012 roku program – w pierwszych latach pod nazwą „Nowe Technologie Lokalnie” – stanowi kontynuację wcześniejszych działań PAFW wspierających wykorzystanie nowoczesnych technologii informacyjno-komunikacyjnych w rozwoju lokalnym. Jego głównym celem jest podniesienie wiedzy oraz umiejętności działaczy i pracowników organizacji pozarządowych, szczególnie z małych miejscowości, w zakresie skutecznego wykorzystania ICT w codziennej pracy, co służy zwiększeniu zasięgu i efektywności ich działań.

Realizacja programu została poprzedzona analizą, jaką przeprowadziła Pracownia Badań i Innowacji Społecznych „Stocznia”, a także konsultacjami z ekspertami krajowymi i zagranicznymi. Zebrano i udostępniono informacje na temat stanu zaawansowania organizacji pozarządowych w dziedzinie wykorzystywania ICT, z uwzględnieniem poziomu odpowiedniej wiedzy i kompetencji ich kadr.

W ramach programu przeprowadzono szkolenia tematyczne dla organizacji pozarządowych prezentujące przykłady wykorzystania nowoczesnych technologii w komunikacji, marketingu, czy zarządzaniu. Niektóre z tych organizacji otrzymały dotacje na zakup sprzętu i oprogramowania, a także na projekty, których celem było praktyczne zastosowanie ICT w działalności trzeciego sektora. Na ofertę programu składa się również Sieć Mobilnych Doradców ICT – 100 specjalistów świadczących bezpłatne usługi szkoleniowe i wsparcia technologicznego na rzecz lokalnych organizacji pozarządowych. Dotychczas Mobilni Doradcy udzielili ponad 7,5 tysiąca porad, a z ich pomocy skorzystało blisko 15 tysięcy przedstawicieli organizacji pozarządowych z całej Polski.

Program oferuje także środki wspierające tworzenie nowych narzędzi ICT, które mogą być następnie wykorzystywane przez organizacje non-profit.

Szczególny nacisk jest położony na dostarczanie wiedzy umożliwiającej identyfikowanie potencjalnych obszarów zastosowania technologii informacyjnych w organizacjach pozarządowych. W tym celu m.in. została uruchomiona w 16 miastach Polski sieć TechKlubów, w ramach których odbywają się cykliczne spotkania przedstawicieli NGOs, biznesu, samorządu i świata nauki, służące dzieleniu się doświadczeniem w zakresie wykorzystania nowoczesnych technologii. Od 2012 roku w spotkaniach TechKlubów uczestniczyło przeszło 18 tysięcy osób.

Ważną rolę w programie odgrywają coroczne międzynarodowe konferencje – Festiwale „Sektor 3.0”. Wydarzenia te gromadzą przedstawicieli organizacji pozarządowych, specjalistów ICT z biznesu, polityków, naukowców oraz ekspertów z zagranicy (m.in. z USA, Wielkiej Brytanii, Korei Południowej, Indii). Stanowią one platformę wymiany informacji na temat współczesnych trendów wykorzystania ICT w działalności społecznej. W latach 2012-2019 w dziewięciu edycjach organizowanej w Warszawie konferencji „Sektor 3.0” wzięło udział 4550 osób. ■

7, 500

porad udzielili już Mobilni Doradcy, a z ich pomocy skorzystało blisko 15 000 przedstawicieli organizacji pozarządowych z całej Polski. W spotkaniach TechKlubów, w 16 miastach Polski, uczestniczyło przeszło 18 000 osób.

LIDERZY PAFW

DOTACJE PAFW WYNIOSŁY

5.169.032 USD

w tym 419.096 USD w 2019 roku.

REALIZATOR PROGRAMU:

» Fundacja Szkoła Liderów

WIĘCEJ INFORMACJI:

www.liderzy.pl

Celem programu, realizowanego przez Fundację Szkoła Liderów, jest wsparcie rozwoju umiejętności i kwalifikacji osób podejmujących działania na rzecz swoich społeczności, głównie poprzez wykorzystanie metody tutoringu, polegającej na stałej współpracy lokalnego lidera z doświadczonym tutorem.

Program jest skierowany do aktywnych uczestników projektów finansowanych w ramach różnych programów Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności, a zwłaszcza: „Działaj Lokalnie”, „Równać Szanse”, „English Teaching”, „Przemiany w Regionie” (RITA), „Lokalne Partnerstwa PAFW” i Programu Rozwoju Bibliotek.

Zasadniczą część programu to trwająca 12 miesięcy współpraca lidera z tutorem oraz cykl szkoleń dostosowany do potrzeb oraz priorytetów ich uczestników, na który składają się planowanie własnego rozwoju, budowanie zespołu, kierowanie organizacją, komunikacja, angażowanie otoczenia i budowanie partnerstwa lokalnego. Nabyte podczas udziału w programie umiejętności mają pomóc liderom w podejmowanych przez nich działaniach na rzecz lokalnych społeczności.

Istotną część programu stanowi oferta dla absolwentów – inicjatywa „Alumni” – której celem jest ich wzajemna współpraca i wymiana doświadczeń. Umożliwia ona m.in. uczestnictwo w spotkaniach ze znanymi osobami życia publicznego, udział w warsztatach dostosowanych do potrzeb absolwentów, a także uzyskanie dotacji z funduszu inicjatyw absolwenckich na realizację projektów liderskich. Dzięki subskrypcji elektronicznego

newslettera absolwenci regularnie otrzymują informacje o bieżących działaniach prowadzonych w ramach programu. Wymiana doświadczeń pomiędzy liderami jest także możliwa poprzez roczne spotkania uczestników oraz portale społecznościowe. Szczególną grupę uczestników i absolwentów programu stanowią osoby zaangażowane w działalność lokalnych samorządów. W wyborach samorządowych jesienią 2018 roku udział wzięły 184 osoby, spośród których 83 uzyskały mandat burmistrza, lub członka rady gminy czy miasta.

Od 2008 roku, w ramach International Visitor Leadership Program, we współpracy z Ambasadą USA w Polsce, organizowane są wizyty studyjne liderów PAFW w Stanach Zjednoczonych. W 2019 roku kolejna, dziesięcioosobowa grupa liderów i tutorów wzięła udział w takiej wizycie.

Efekty dotychczasowych czternastu edycji programu to podniesienie kwalifikacji 660 liderów lokalnych z całej Polski oraz powstanie ich aktywnej ogólnopolskiej sieci, a także wykształcenie 67 specjalistów w zakresie stosowania metody tutoringu. W obecnej, piętnastej edycji programu, rozpoczętej w 2019 roku, uczestniczy 46 liderów i 14 tutorów. ■

660

liderów lokalnych z całej Polski podniosło swoje kwalifikacje. Przeszkolono także 67 specjalistów w zakresie stosowania metody tutoringu.

PRO PUBLICO BONO

DOTACJE PAFW WYNIOSŁY

2.502.568 USD

w tym 17.563 USD w 2019 roku.

REALIZATORZY PROGRAMU:

- › Fundacja Konkurs „Pro Publico Bono” (2000-2014)
- › Stowarzyszenie Gazet Lokalnych
- › Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową

Konkurs na Najlepszą Inicjatywę Obywatelską „Pro Publico Bono” został zainicjowany w 1999 roku przez Premiera Jerzego Buzka. Od 2000 r. Polsko-Amerykańska Fundacja Wolności była fundatorem nagród konkursowych.

Cel Konkursu stanowiło wspieranie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego poprzez coroczne wyłanianie i promocję najbardziej wartościowych działań organizacji pozarządowych – w skali kraju, regionu, a zwłaszcza lokalnej społeczności – realizowanych w zakresie edukacji, kultury i dziedzictwa narodowego, ochrony zdrowia, pomocy społecznej i charytatywnej, rozwoju środowiska i regionu, a także dyplomacji społecznej i integracji europejskiej.

Kapituła, której pierwszym honorowym przewodniczącym był Jan Nowak-Jeziorański, przy ocenie zgłaszanej inicjatywy brała pod uwagę jej społeczne znaczenie, innowacyjność, wpływ na rozwój i konkurencyjność miejscowości, efektywność oraz przejrzystość wykorzystania środków społecznych. Ponadto Kapituła uwzględniała stabilność instytucjonalną danej organizacji, przestrzeganie etycznych metod w działaniu, a także jakość współpracy z administracją publiczną oraz innymi instytucjami. Wyróżnione organizacje otrzymywały nagrody pieniężne, które najczęściej służyły im w kontynuacji podejmowanych przedsięwzięć.

W ramach programu, w 2007 roku, ustanowiono Nagrodę im. Bolesława Wierzbiańskiego dla redakcji lokalnych tytułów prasowych; jej fundatorem została PAFW. Do 2011 roku Nagroda była przyznawana przez Stowarzyszenie Dziennikarzy

Polskich, obecnie jej gospodarzem jest Stowarzyszenie Gazet Lokalnych. W 2019 r. Nagrodę im. Bolesława Wierzbiańskiego przyznano redakcji „Aktualności Lokalnych” ukazujących się w powiecie złotowskim.

W ramach programu Fundacja wspiera również Kongres Obywatelski organizowany corocznie przez Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową. Wydarzenie, odbywające się od 2005 roku, jest unikalną formą zaangażowania obywateli w dialog o kierunkach rozwoju kraju, kondycji społeczeństwa i dobru wspólnym. Tym samym służy wzmocnieniu i aktywizowaniu społeczeństwa obywatelskiego. Kongres ma charakter otwarty i każdorazowo gromadzi blisko tysiąc osób, w tym przedstawicieli administracji centralnej i samorządowej, organizacji pozarządowych, środowisk naukowych, biznesu, organizacji studenckich, a także społeczności lokalnych. W czternastym Kongresie Obywatelskim, który odbył się w 2019 roku, pod hasłem „Jakie, ‘razem’ Polaków w XXI wieku – wokół zasad, celów czy zagrożeń?”, wzięło udział 600 uczestników. Oprócz spraw bezpośrednio nawiązujących do tematu przewodniego Kongresu, podczas jego obrad często poruszane są kwestie dotyczące rozwoju samorządności lokalnej w Polsce. Kongres stwarza także sposobność do prezentacji doświadczeń PAFW w zakresie aktywizacji lokalnych społeczności. ■

W 2019 r. Nagrodę im. Bolesława Wierzbiańskiego przyznano redakcji „Aktualności Lokalnych” ukazujących się w powiecie złotowskim.

PROGRAM ROZWOJU BIBLIOTEK

DOTACJE PAFW WYNIOSŁY

5.448.902 USD

w tym 687.193 USD w 2019 roku.

REALIZATOR PROGRAMU:

› Fundacja Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego

WIĘCEJ INFORMACJI:

www.biblioteki.org

www.labib.pl

Program został skierowany do bibliotek publicznych wraz z ich filiami w gminach wiejskich, wiejsko-miejskich oraz w miastach do 20 tysięcy mieszkańców. Jego celem było wspieranie bibliotek w przekształcaniu się w nowoczesne, wielofunkcyjne centra dostępu do informacji, kultury i edukacji, animujące zarazem aktywność obywatelską. Istotną częścią programu stało się wzmacnianie kompetencji i prestiżu zawodowego bibliotekarzy. Dzięki wsparciu jakie otrzymało blisko 4 tysiące placówek bibliotecznych, mieszkańcy wsi i małych miast zyskali szansę na poprawę jakości swojego życia.

Do 2015 roku Program Rozwoju Bibliotek (PRB) był prowadzony w ramach partnerstwa Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności oraz Fundacji Billa i Melindy Gatesów. Stanowił on część szerszego przedsięwzięcia „Global Libraries”; w wybranych krajach Fundacja Gatesów tworzyła partnerstwa w celu zapewnienia obywatelom bezpłatnego dostępu do technologii informacyjnych i komunikacyjnych poprzez sieć bibliotek publicznych.

W 2008 roku PAFW powołał do życia Fundację Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego (FRSI), z którą wspólnie opracował szczegółowy plan wsparcia dla polskich bibliotek poprzez m.in. zapewnienie im sprzętu komputerowego i oprogramowania, a także organizację szkoleń dla bibliotekarzy. PAFW podpisał Porozumienie o Współpracy z Ministerstwem Kultury i Dziedzictwa Narodowego, które uruchomiło wieloletni program „Biblioteka+” realizowany przez Instytut Książki. Cele obydwu przedsięwzięć były zbliżone – Fundacja oraz MKiDN tak kształtowały podej-

mowane działania, aby mogły się one wzajemnie wzmacniać i uzupełniać.

Właściwa realizacja programu rozpoczęła się w 2009 roku. Nabór uczestników odbywał się w drodze konkursu w trzech rundach. Do pierwszej zakwalifikowano 1873 placówki biblioteczne. W drugiej rundzie, w 2011 roku, programem objęte zostały kolejne 1454 placówki. W 2013 roku odbył się nabór do trzeciej rundy. Łącznie programem objęto 3808 placówek bibliotecznych z ponad 1250 gmin, co stanowi blisko 60 procent bibliotek zlokalizowanych na terenach wiejskich i w małych miastach.

Uczestnicy programu otrzymali wsparcie merytoryczne poprzez szkolenia (warsztaty planowania pracy biblioteki, szkolenia informatyczne i specjalistyczne profilujące dalszy rozwój biblioteki, z uwzględnieniem potrzeb lokalnej społeczności) oraz wsparcie technologiczne w postaci nowoczesnego sprzętu komputerowego (komputerów stacjonarnych, laptopów, tabletów, urządzeń

*Dzięki wsparciu
jake otrzymało blisko*

4 000

*placówek bibliotecznych,
mieszkańcy wsi i małych
miast zyskali szansę
na poprawę jakości swojego
życia. Istotną częścią pro-
gramu stało się wzmacnianie
kompetencji i prestiżu zawo-
dowego bibliotekarzy.*

wielofunkcyjnych, drukarek, projektorów multimedialnych i aparatów cyfrowych), a także oprogramowania przekazanego bezpłatnie przez firmę Microsoft. Placówki biblioteczne uzyskały również możliwość aplikowania na dofinansowanie działań ujętych w planach rozwoju bibliotek, wzbogacających ich ofertę, np. o kursy z obsługi komputera i Internetu, spotkania z ciekawymi ludźmi, czy organizację wystaw. Ponadto mogły otrzymać finansowanie na organizację spotkań współpracujących ze sobą placówek, celem integracji lokalnego środowiska bibliotekarzy i wymiany doświadczeń.

Program wsparło Krajowe Partnerstwo na Rzecz Rozwoju Bibliotek, w skład którego weszło ponad stu przedstawicieli świata nauki, sztuki, gospodarki, mediów, polityki oraz sektora pozarządowego. Ponadto FRSI zawarła 16 porozumień regionalnych z władzami wojewódzkimi w całej Polsce, których celem jest promocja idei modernizacji bibliotek publicznych w małych miejscowościach. Partnerstwa na rzecz rozwoju bibliotek zawierane były również na poziomie gmin. Mają one formułę otwartą, uczestniczą w nich samorządy i inne instytucje ważne dla życia lokalnego – szkoły, organizacje pozarządowe, podmioty gospodarcze, media, a także lokalni liderzy.

Promocji bibliotek służyły kampanie społeczne, takie jak „Biblioteka. Miejsce czytania, miejsce działania”, konkurs internetowy „Spotkajmy się w bibliotece”, czy odbywający się od 2010 roku doroczny ogólnopolski kongres bibliotek publicznych, z każdorazowym udziałem ponad 400 uczestników, przede wszystkim z małych miejscowości. Rozwijana jest także inicjatywa LABiB obejmująca sieć kilkudziesięciu bibliotekarzy-innowatorów, którzy za pośrednictwem portalu społecznościowego upowszechniają dobre praktyki działań podejmowanych przez biblioteki.

Działania na rzecz placówek bibliotecznych podjęły organizacje trzeciego sektora, m.in. Centrum Edukacji Obywatelskiej, Fundacja Ośrodka KARTA, Fundacja Rozwoju Dzieci im. J. A. Komeńskiego oraz Towarzystwo Inicjatyw Twórczych „ę”. Przygotowały dla bibliotek propozycje wspólnego działania, poszerzające ich usługi. Program Rozwoju Bibliotek obejmował również inicjatywy mające na celu wzmocnienie całego systemu bibliotecznego, m.in. poprzez współpracę z Biblioteką Narodową, wojewódzkimi bibliotekami publicznymi oraz ze Stowarzyszeniem Bibliotekarzy Polskich.

W 2009 roku Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji, FRSI oraz Orange Polska zawarły porozumienie na rzecz internetyzacji bibliotek publicznych, w ramach którego Orange Polska

zobowiązało się zapewnić wszystkim bibliotekom publicznym w kraju bezpłatne podłączenie do Internetu w technologii kablowej bądź w systemie bezprzewodowym, a także zwolnienie z opłat abonamentowych. W 2012 roku porozumienie zostało przedłużone na kolejne trzy lata. Z oferty skorzystało ok. 3500 placówek bibliotecznych.

W 2012 roku, za realizację PRB, Fundacja Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego otrzymała „E-Inclusion Award 2012” – nagrodę przyznaną przez Komisję Europejską w konkursie promującym dobre praktyki w korzystaniu z nowoczesnych technologii informacyjnych i komunikacyjnych oraz przeciwdziałaniu wykluczeniu cyfrowemu.

Po trzech latach realizacji PRB, w objętych nim gminach zostały przeprowadzone badania mające zdiagnozować, jakie korzyści przynosi mieszkańcom korzystanie z bibliotek. Wyniki badań przedstawione zostały w raporcie „Po co Polakom biblioteki?”. Wpływ programu przeanalizowano również w oparciu o dane GUS. Okazało się, że biblioteki coraz częściej pełnią funkcję „trzeciego miejsca” – przyjaznego, otwartego dla wszystkich, a także stały się ważnymi ośrodkami dostępu do nowych technologii.

Obecnie wsparcie dla bibliotek na terenach wiejskich i w małych miastach jest kontynuowane w ramach strategii umacniania trwałości efektów zasadniczej fazy Programu Rozwoju Bibliotek. Idzie o utrwalenie zmian w sposobie funkcjonowania placówek bibliotecznych, aby jeszcze silniej przyczyniały się do rozwoju lokalnych społeczności, o dalsze, jak najszerze upowszechnianie nowoczesnych technologii ułatwiających mieszkańcom małych miejscowości dostęp do informacji, wiedzy, kultury i edukacji, z uwzględnieniem umiejętności krytycznego korzystania z mediów cyfrowych, a także pobudzających do aktywności społecznej. Program wzmacnia pozycję bibliotek jako instytucji oferujących mieszkańcom możliwości prowadzenia różnych form konsultacji społecznych oraz angażowania mieszkańców w sprawy ważne dla ich społeczności. Wzmacnianiu potencjału instytucjonalnego placówek bibliotecznych służy dalszy rozwój kompetencji bibliotekarzy oraz budowa ich prestiżu.

Działania podejmowane w ramach programu obejmują obecnie szkolenia i kursy e-learningowe dla pracowników bibliotek oraz ich lokalnych partnerów, granty na poszerzanie możliwości technologicznych wybranych placówek bibliotecznych, na wspieranie ich sieciowania i współpracy służącej rozwojowi społeczności lokalnej, a także tworzenie i rozwijanie inkubatorów innowacji bazujących na infrastrukturze bibliotek. ■

LOKALNE PARTNERSTWA PAFW

DOTACJE PAFW WYNIOSŁY

2.621.855 USD

w tym 5.026 USD w 2019 roku.

REALIZATOR PROGRAMU:

➤ Akademia Rozwoju Filantropii
w Polsce

WIĘCEJ INFORMACJI:

www.lokalnepartnerstwa.org.pl

Celem przedsięwzięcia jest inicjowanie i rozwój współpracy między uczestnikami różnych programów PAFW na rzecz tworzenia partnerstw mających realizować projekty ważne dla lokalnych społeczności. W podejmowanych działaniach wykorzystywana jest metoda animacji społeczności lokalnych służąca budowaniu dobra wspólnego w oparciu o przeprowadzoną wcześniej diagnozę społeczną.

Dzięki różnorodnej ofercie programowej PAFW w wielu gminach w Polsce przeprowadzono projekty, których uczestnicy zdobyli doświadczenia i wypracowali zasoby stwarzające szansę na wyzwolenie dodatkowej energii obywatelskiej. Program „Lokalne Partnerstwa PAFW” oferuje beneficjentom takich projektów możliwość podejmowania wspólnych, partnerskich przedsięwzięć wykorzystujących nagromadzony potencjał w działaniach na rzecz całych lokalnych społeczności. Jednocześnie przyczynia się do umacniania lokalnego kapitału społecznego poprzez synergię doświadczeń i rezultatów różnych inicjatyw. Powstają partnerstwa składające się z uczestników kilku programów PAFW – tworzą oni Grupę Inicjatywną stanowiącą trzon lokalnej koalicji. Dołączają do niej samorządy, firmy, lokalne media oraz organizacje pozarządowe i instytucje, które dotychczas nie brały udziału w programach Fundacji. Liderami partnerstw mogą być organizacje uczestniczące w jednym z następujących programów PAFW: „Działaj Lokalnie”, „English Teaching”, „Równać Szanse”, „Szkoła Ucząca Się” (SUS), „Liderzy PAFW”, Program Rozwoju Bibliotek, „Przemiany w Regionie” (RITA),

a także „Seniorzy w Akcji”. W realizację projektów zaangażowani są liczni mieszkańcy gmin i wolontariusze.

Dotychczas w sześciu edycjach programu, realizowanych w latach 2009-2019, zawiązało się 45 Lokalnych Partnerstw PAFW, które swoim zasięgiem obejmują 97 gmin i prowadzą działania z zaangażowaniem ponad 630 partnerów. Dzięki już zrealizowanym projektom partnerskim udało się, między innymi, zmienić regulacje prawne w celu zmniejszenia zanieczyszczenia powietrza w Żywcu, utworzyć lokalną internetową telewizję obywatelską w Grodzisku Mazowieckim, zagospodarować publiczny park w Biłgoraju, czy też stworzyć powiatowe centrum wolontariatu w Dębicy. Efekty projektów to również promocja lokalnych produktów – w Dolinie Baryczy powstał „Szlak karpia” – natomiast w okolicach Warki utworzono „Szlak jabłkowy”. Powstała Sieć Miejsc Przyjaznych Młodzieży na Podkarpaciu, a także Centrum Aktywności „Wulkan” w Złotoryi, gdzie stawia się na działania z udziałem młodych ludzi, zaś w Niemcach utworzono Młodzieżową Straż Leśną, która dba o czystość i piękno Lasów

45

lokalnych partnerstw PAFW, które swoim zasięgiem obejmują 97 gmin i prowadzą działania z zaangażowaniem ponad 630 partnerów, zawiązało się w ramach programu.

Kozłowieckich, promując postawy proekologiczne. W ramach zakończonej w grudniu 2019 roku VI edycji programu, dzięki zaangażowaniu partnerów i mieszkańców, nieistniejąca już, pierwsza w Polsce fabryka lokomotyw „Fablok” SA, stała się wizytówką Chrzanowa, a w Krotoszynie zaniedbany skwer obok publicznej biblioteki zaczął tętnić życiem. W ramach tej samej edycji, po raz pierwszy w historii programu, przyznano trzy granty na realizowane na mniejszą skalę projekty typu „start-up”. W rezultacie powstała lokalna telewizja w Międzyrzeczu, a w Niepołomicach udało się zintegrować mieszkańców wokół działań na rzecz nieuczęszczanej przez nich wcześniej Puszczy Niepołomickiej.

Dodatkowe wsparcie finansowe PAFW umożliwia lokalnym partnerstwom kontynuację podjętych już działań oraz motywuje do opracowania strategii utrwalania rezultatów realizowanych przedsięwzięć. Program popularyzuje metodę animacji społeczności lokalnych, która wypracowana została we współpracy z Pracownią Badań i Innowacji Społecznych „Stocznia”. Metodę zaprezentowano w publikacji „Jak budować dobro wspólne? Poradnik dla działających lokalnie”. W kolejnej publikacji, z 2015 roku, „Jak lokalnie budować

partnerstwa?” znajdują się natomiast teksty eksperckie na tematy istotne dla zawiązywania koalicji oraz ich trwałości, zilustrowane przykładami z realizacji projektów. Utrwalaniu partnerstw i wymianie doświadczeń służą cykliczne warsztaty regionalne, seminaria oraz elektroniczny biuletyn programu współtworzony przez członków partnerstw.

Do absolwentów programu skierowana jest oferta pod nazwą Pracownia Dobra Wspólnego; jej cel to upowszechnianie współpracy społeczności lokalnych na rzecz dobra wspólnego, popularyzowanie metody animacji społeczności lokalnych, a także wzmacnianie trwałości dotychczas zawiązanych partnerstw. W ramach inicjatywy oferowane jest wsparcie eksperckie oraz dostęp do bazy materiałów, odbywają się również regularne zjazdy absolwentów, szkolenia oraz webinaria. Najbardziej aktywni uczestnicy tworzą „Społeczność Animatorów”, którzy nie tylko pracują nad doskonaleniem metody animacji i rozwijaniem narzędzi aktywizacji społeczności lokalnych, ale także wspierają proces powstawania nowych partnerstw w miejscach dotychczas nieobjętych programem. ■

Dzielimy się doświadczeniem polskiej transformacji

› STYPENDIA IM. LANE'A KIRKLANDA	32
› PRZEMIANY W REGIONIE (RITA)	33
› STUDY TOURS TO POLAND (STP)	34

STYPENDIA IM. LANE'A KIRKLANDA

DOTACJE PAFW WYNIOSŁY
14.462.030 USD
w tym 868.887 USD w 2019 roku.

REALIZATOR PROGRAMU:
» Fundacja Liderzy Przemian

WIĘCEJ INFORMACJI:
www.kirkland.edu.pl

Program, rozpoczęty w 2000 roku, ma na celu przekazywanie polskich doświadczeń w zakresie transformacji ustrojowej oraz integracji europejskiej przedstawicielom krajów Europy Wschodniej, a także Kaukazu Południowego i Azji Środkowej poprzez dwusemestralne studia uzupełniające na polskich uczelniach. Obecnie program jest skierowany do kandydatów z Armenii, Azerbejdżanu, Białorusi, Gruzji, Kazachstanu, Kirgistanu, Mołdawii, Rosji, Tadżykistanu, Ukrainy i Uzbekistanu.

W ramach indywidualnych programów stypendyści studiują wybrane aspekty ekonomii i zarządzania, administracji publicznej i biznesu, prawa, nauk społecznych i politycznych, dziennikarstwa, kierowania NGO, czy zarządzania w kulturze.

Stypendium rozpoczyna się kursem przygotowawczym, którego celem jest przekazanie i usystematyzowanie wiedzy z zakresu historii, sytuacji politycznej i społecznej Polski. Następnie stypendyści realizują swoje indywidualne programy na uczelniach Warszawy, Krakowa, Poznania, Wrocławia i Lublina, przygotowując pod kierunkiem opiekunów naukowych prace semestralne i dyplomowe. Organizowane są zjazdy integracyjno-merytoryczne, a także staże w instytucjach państwowych (np. w Sądzie Najwyższym, Narodowym Banku Polskim, czy urządach marszałkowskich), w pozarządowych oraz prywatnych. Dodatkowo program umożliwia jego uczestnikom udział w zajęciach z przygotowania i realizacji projektów społecznych oraz pracy zespołowej.

W 2016 roku uruchomiono nową ścieżkę – Kirkland Research Program. Jest to oferta jednosemestralnych staży badawczo-naukowych dla osób z ugruntowaną pozycją akademicką z krajów objętych programem. W efekcie indywidualnej pracy pod kierunkiem opiekuna naukowego stażysta przygotowuje artykuł naukowy.

Rokrocznie w programie uczestniczy około 45 stypendystów. W latach 2000-2019 program ukończyły 832 osoby z 11 krajów, w tym 462 z Ukrainy, z Białorusi – 151, z Gruzji – 56, z Rosji – 51, Armenii – 32, Mołdawii – 22, Kazachstanu – 19, Litwy – 12, Słowacji – 10, Azerbejdżanu – 8, z Kirgistanu – 9.

Najpopularniejszym kierunkiem wśród stypendystów są ekonomia i zarządzanie oraz prawo. Dużym zainteresowaniem cieszą się także nauki społeczne, dziennikarstwo, nauki polityczne i stosunki międzynarodowe. Najliczniejszą grupę zawodową stanowili pracownicy wyższych uczelni oraz urzędnicy i eksperci.

832

osoby z 11 krajów ukończyły Program Kirklanda.
Rokrocznie uczestniczy w nim około 45 stypendystów.

Po zakończeniu pobytu w Polsce, z absolwentami programu utrzymywany jest regularny kontakt, m.in. dzięki biuletynowi, zjazdom absolwentów oraz poprzez stronę internetową. Zjazdy absolwentów, odbywające się co 4-5 lat, służą podtrzymywaniu więzi ich uczestników z Polską oraz między sobą, a także nawiązywaniu nowych kontaktów. Są również okazją do aktualizacji wiedzy o Polsce, Unii Europejskiej oraz do dyskusji na temat możliwych kierunków przemian w krajach regionu. Byli stypendyści korzystają

ze wsparcia Koordynatora Projektów Poststypendialnych, którego rolą jest pomoc absolwentom w utrzymywaniu kontaktów z Polską, a także w podejmowaniu przez nich wspólnych przedsięwzięć, takich jak krajowe stowarzyszenia absolwentów.

W latach 2001-2013 Realizatorem Programu była Polsko-Amerykańska Komisja Fulbrighta, następnie, do roku 2016, program był prowadzony przez Fundację Edukacja dla Demokracji. ■

PRZEMIANY W REGIONIE (RITA)

DOTACJE PAFW WYNIOSŁY

15.133.196 USD

w tym 469.268 USD w 2019 roku.

REALIZATOR PROGRAMU:

► Fundacja Edukacja dla Demokracji

WIĘCEJ INFORMACJI:

www.programrita.org

Rozpoczęty w 2000 roku program jest skierowany do organizacji pozarządowych, które chcą dzielić się polskimi doświadczeniami w zakresie przemian społeczno-gospodarczych z partnerami w krajach Europy Wschodniej, a także Zakaukazia i Azji Centralnej.

1064

projekty – służące przekazywaniu polskich doświadczeń, zwłaszcza w dziedzinie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego, działań społecznych, przekształceń w samorządzie terytorialnym, reformy edukacji oraz funkcjonowania wolnych mediów – dofinansowano w programie „RITA”.

Przez otwarte konkursy grantowe dla polskich organizacji pozarządowych, przyznawane są dotacje na projekty mające na celu przekazywanie polskich doświadczeń, zwłaszcza w dziedzinie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego, pomocy społecznej, przekształceń w samorządzie terytorialnym, reformy edukacji oraz funkcjonowania wolnych mediów. Maksymalna wysokość dotacji wynosi 60 tysięcy złotych. Rocznie przyznawanych jest około 30 grantów.

W ramach programu organizacje mogą również ubiegać się o małe granty wyjazdowe na konsulta-

cję projektu z partnerem zagranicznym przed złożeniem wniosku, wzmocnienie współpracy z organizacją partnerską, czy też ewaluację zrealizowanego projektu. W ramach specjalnej ścieżki grantowej dotacje z programu „RITA” mogą być dofinansowaniem większego przedsięwzięcia, na które organizacja otrzyma dotację z innych źródeł – polskich lub zagranicznych. Projekty muszą być zbieżne pod względem obszaru geograficznego i tematycznego z celami i zakresem programu „RITA”.

Ponadto, w ramach programu, polskim organizacjom pozarządowym i szkołom oferowane są

szkolenia oraz wsparcie eksperckie, a także pomoc w ustanawianiu kontaktów i rozwoju współpracy z zagranicznymi partnerami. Co dwa lata pod hasłem „Ambasadorzy Przemian w Regionie” odbywa się spotkanie grantobiorców programu „RITA”. Wymianie informacji między organizacjami i liderami społecznymi służy także portal społecznościowy www.civicportal.org. W jego ramach działa platforma e-learningowa, na której oferowane są szkolenia dla polskich i zagranicznych NGO.

Główny konkurs grantowy jest ogłaszany dwa razy w roku. Aplikacje można składać do połowy marca oraz do połowy października. Z kolei wniośki na granty wyjazdowe oraz o dofinansowanie większych projektów przyjmowane są na bieżąco, do wyczerpania środków.

W latach 2000-2019 w programie „RITA” dofinansowano 1064 projekty. ■

STUDY TOURS TO POLAND (STP)

DOTACJE PAFW WYNIOSŁY

6.854.072 USD

w tym 688.457 USD w 2019 roku.

REALIZATOR PROGRAMU:

► Fundacja Liderzy Przemian

WIĘCEJ INFORMACJI:

www.studytours.pl

Uruchomiony w 2004 roku program wizyt studyjnych do Polski skierowany jest do aktywnych studentów i profesjonalistów z Europy Wschodniej oraz innych krajów postkomunistycznych. Cel programu to przybliżenie realiów Polski, a także Unii Europejskiej, a jednocześnie rozwój i wzmocnienie zawodowych i osobistych kontaktów pomiędzy młodymi liderami ze Wschodu a ich polskimi gospodarzami.

Oferta dla studentów obejmuje kilkunastodniowe wizyty studyjne w Polsce; mogą w nich brać udział osoby w wieku 18-21 lat z Białorusi, Mołdawii, Ukrainy i Federacji Rosyjskiej - obecnie z obwodu kaliningradzkiego, nowogrodzkiego, leningradzkiego i Sankt-Petersburga, a także z Moskwy i Woroneża. Studenci mają okazję poznać polskie środowiska akademickie, organizacje obywatelskie, spotkać się z liderami życia publicznego, wziąć udział w wykładach, warsztatach, seminariach i imprezach kulturalnych.

Studenci aplikują do udziału w programie indywidualnie. Wizyty odbywają się w mieszanych grupach 10-12-osobowych z różnych państw, dwa razy do roku – wiosną i jesienią. Wizyty są prowadzone przez doświadczone polskie organizacje pozarządowe, wyłaniane w drodze otwartego konkursu. Koordynatorem wizyt studenckich jest Fundacja „Borussia” z Olsztyna.

Oferta dla profesjonalistów trafia do przedstawicieli samorządów lokalnych, administracji rządowej

10 253

*osoby, w tym studenci
i profesjonaliści reprezentują-
cy różne środowiska, wzięły
udział w wizytach studyjnych
do Polski w ciągu 15 lat.
Corocznie Polskę odwiedza
ponad 300 profesjonalistów
i ponad 200 studentów.*

wej, centralnych instytucji państwowych, organizacji pozarządowych, mediów, sektora edukacji oraz innych grup zawodowych z Europy Wschodniej, a także z krajów Zakaukazia i Azji Centralnej. Wizyty, których profil oparty jest na dzieleniu się polskim doświadczeniem w zakresie transformacji oraz integracji europejskiej, prowadzone są we współpracy z polskimi organizacjami pozarządowymi oraz jednostkami administracji centralnej i samorządowej. Od 2014 roku, po wydarzeniach na Majdanie, szczególny nacisk w kontaktach z Ukrainą jest położony na przekazywanie polskich doświadczeń osobom zaangażowanym we wdrażanie reformy samorządowej, a także w działania związane z integracją Ukrainy ze strukturami europejskimi. W latach 2004-2019 w wizytach studyjnych do Polski wzięło udział 6546 obywateli Ukrainy: 4454 profesjonalistów i 2092 studentów.

Rekrutacja uczestników wizyt studyjnych dla profesjonalistów poprzedzona jest listem intencyjnym kierowanym do biura programu „STP” w Warszawie od zainteresowanych instytucji i organizacji partnerskich z krajów regionu lub od polskich organizacji pozarządowych i innych instytucji.

Łącznie, w latach 2004-2019, w wizytach studyjnych uczestniczyło 10 253 osoby, w tym 3523 studentów i 6730 profesjonalistów reprezentujących różne środowiska. Corocznie Polskę odwiedza ponad 300 profesjonalistów i ponad 200 studentów.

W ramach programu Fundacja wspiera Warszawską Letnią Akademię Euro-Atlantycką (WEASA) – inicjatywę będącą wspólnym przedsięwzięciem PAFW, The German Marshall Fund of the United States oraz Fundacji Centrum Europejskie Natolin. Oferta dwutygodniowych zajęć Akademii – prowadzonych w oparciu o kampus natoliński – skierowana jest do ekspertów z krajów Partnerstwa Wschodniego – analityków, doradców politycznych i rządowych, pracowników think tanków i NGOs, urzędników służby cywilnej, dziennikarzy. Zakres tematyczny Akademii obejmuje transformację systemową, integrację europejską i relacje transatlantyckie, a od 2017 roku tematem wiodącym WEASA są wyzwania cyfrowe, zwłaszcza bezpieczeństwo w cyberprzestrzeni. Przekazywana wiedza ma formę wykładów, warsztatów i spotkań z praktykami, z udziałem wybitnych wykładowców, ekspertów z Polski i zagranicy. Łącznie, w siedmiu edycjach WEASA (2013-2019), wzięło udział 324 uczestników, w tym 279 osób z krajów Partnerstwa Wschodniego: 34 osób z Armenii, 24 z Azerbejdżanu, 32 z Białorusi, 60 z Gruzji, 33 z Mołdawii, 96 z Ukrainy. Od 2017 roku w WEASA biorą również udział eksperci z Bałkanów (Albanii, Bośni i Hercegowiny, Macedonii Północnej, Czarnogóry, Kosowa oraz Serbii). ■

MONITORING, EWALUACJE, ANALIZY (MEVA)

DOTACJE PAFW WYNIOSŁY

2.290.022 USD

w tym 124.310 USD w 2019 roku.

Poprzez program „MEVA” Fundacja wspiera **Pracownię Badań i Innowacji Społecznych „Stocznia”**, której współzałożycielem jest PAFW. „Stocznia” jednocześnie pełni rolę realizatora istotnej części programu „MEVA”.

Rozpoczęty w 2005 roku program jest przedsięwzięciem o charakterze ekspercko-badawczym. Ma na celu prowadzenie stałych prac analitycznych służących maksymalizowaniu efektywności programów Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności.

Wypracowywane w ramach programu metody oraz uzyskiwane wyniki analiz służą także innym organizacjom pozarządowym w podejmowanych przez nie działaniach.

Prowadzone analizy pomagają m.in. w określeniu, na ile zdefiniowane wcześniej w programach PAFW cele, podjęte działania i osiągane rezultaty odpowiadają na istniejące potrzeby i problemy, zwłaszcza w odniesieniu do lokalnych społeczności, a także w zakresie równania szans edukacyjnych.

Wyniki badań ewaluacyjnych programów PAFW, takich jak „Działaj Lokalnie”, „Uniwersytety Trzeciego Wieku”, czy „Szkoła z Klasą”, służą Fundacji zarówno do określania przyszłych inicjatyw programowych, jak i modyfikacji tych istniejących. Jednym z założeń programu „MEVA” jest monitorowanie zakończonych przez PAFW przedsięwzięć pod kątem trwałości osiągniętych rezultatów.

Potencjalne działania PAFW są rozpatrywane w kontekście istniejących i przewidywanych potrzeb społecznych. W tym celu prowadzi się badania określonych grup społecznych – np. młodzieży, bibliotekarzy, czy pracowników organizacji pozarządowych – i testuje nowe inicjatywy. Przykładem może być badanie kluczowych trendów oddziałujących na aktywność społeczną

mieszkańców małych miast i wsi oraz ich wpływu na sposób sprawowania lokalnego przywództwa, przeprowadzone w 2019 roku w ramach programu „Liderzy PAFW”, czy też analiza wpływu Programu Rozwoju Bibliotek na jego uczestników w porównaniu z bibliotekami i społecznościami, które w tym programie nie uczestniczyły.

Poprzez program „MEVA” analizowane są także wzajemnie się uzupełniające i wzmacniające elementy bieżących programów PAFW w celu podniesienia jakości oraz efektywności fundacyjnych działań. Do takich projektów należy m.in. „Ewaluacja do kwadratu”, inicjatywa służąca rozwojowi kultury ewaluacji w środowisku organizacji współpracujących z PAFW, w ramach której powstał poradnik „Ewaluacja – jak to się robi?”. Odbývają się również cykliczne seminaria dotyczące badań ewaluacyjnych. Projekt szczególny stanowi badanie „Oddziaływanie na kapitał społeczny w społecznościach PAFW” (tzw. „BOX”), dzięki któremu stworzono i przetestowano zestaw metod i technik badawczych, pozwalających na określenie zmian w poziomie kapitału społecznego w wyniku oddziaływania fundacyjnych programów na małe społeczności. ■

Wyniki badań ewaluacyjnych programów PAFW służą Fundacji zarówno do określania przyszłych inicjatyw programowych, jak i modyfikacji tych istniejących. Jednym z założeń programu „MEVA” jest monitorowanie zakończonych przez PAFW przedsięwzięć pod kątem trwałości osiągniętych rezultatów.

Ludzie, projekty, inicjatywy

ENGLISH TEACHING	
› Czy nauka języka angielskiego może być fajna?	38
RÓWNAĆ SZANSE	
› Fotografia pasją młodzieży z Adamowa	39
SZKOŁA UCZĄCA SIĘ (SUS)	
› Liderzy Oświaty „SUS” odebrali dyplomy	40
SZKOŁA EDUKACJI PAFW I UW	
› Członkowie Rady Dyrektorów w Szkole Edukacji	41
PROJEKTOR - WOLONTARIAT STUDENCKI	
› Liderzy „PROJEKTORA”	42
STYPENDIA POMOSTOWE	
› „Naukowy Start” dla stypendystów pomostowych i wolontariuszy „PROJEKTORA”	43
UNIWERSYTETY TRZECIEGO WIEKU (UTW)	
› Zaśpiewaj mi babciu	44
WSPIERAMY ORGANIZACJE POZARZĄDOWE	
› Praktycznie o fundraisingu – czyli jak pozyskać środki dla organizacji	45
DZIAŁAJ LOKALNIE	
› Wizyta studyjna ukraińskich NGOs	46
SEKTOR 3.0	
› Festiwal Sektor 3.0 „Empowering creators” – jak technologie mogą wspierać twórców	47
LIDERZY PAFW	
› „Przewiew. 12 historii otwartych”. O ludziach, którzy działanie mają we krwi	48
PROGRAM ROZWOJU BIBLIOTEK	
› Grupa InicjaTyWy – wsparcie dla lokalnych grup bibliotekarzy	49
LOKALNE PARTNERSTWA PAFW	
› Zmienić wizerunek Chrzanowa	50
STYPENDIA IM. LANE'A KIRKLANDA	
› Natalia Leonowa – Kirklandystka zaangażowana społecznie	51
STUDY TOURS TO POLAND (STP)	
› Polskie inspiracje: 15 lat „STP”	52

ENGLISH TEACHING

CZY NAUKA JĘZYKA ANGIELSKIEGO MOŻE BYĆ FAJNA?

Tak! – odpowiadali jednogłośnie uczniowie szkół podstawowych w Bolechowicach, Nawojowej Górze i Zabierzowie (woj. małopolskie) biorący udział w projekcie „Legends of the World”. Uczestnicy odbyli literacką podróż dookoła świata ćwicząc sprawności językowe. „Podczas zajęć dzieci miały okazję doskonalić język angielski w różnego rodzaju zadaniach komunikacyjnych i projektowych. Zapoznali się również z legendami i tradycjami innych państw, m.in. Włoch, Meksyku, Wietnamu czy Ghany. Gościliśmy także wolontariuszy z Hiszpanii i Ukrainy, którzy w ciekawy sposób opowiadali legendy ze swoich państw” – relacjonuje Renata Pędrys, koordynatorka projektu.

Na przełomie września i października 2019 roku, w ramach tego przedsięwzięcia, odbyły się warsztaty „Magiczna skrzynka otwórz się!”. Ich celem było zapoznanie nauczycieli z Zabierzowa i Krzeszowic z japońskim teatrzykiem kamishibai, jako innowacyjną metodą pracy z uczniami.

Popularyzacji tej metody służył Gminny Konkurs Teatrzyków Kamishibai „Opowieści i legendy mojego regionu”. Wzięło w nim udział blisko 100 uczestników, którzy rywalizowali w trzech kategoriach wiekowych. Dzieci młodsze swoje prezentacje, w formie papierowego teatrzyku Kamishibai, przygotowały w języku polskim, natomiast starsze – w języku angielskim. Idea teatrzyków kamishibai bardzo spodobała się uczniom. „Dzięki niej mogli w ciekawy sposób rozwinąć swoją wyobraźnię i kreatywność oraz umiejętności językowe. Nauczyciele jednogłośnie stwierdzili, że teatrzyk kamishibai zamienia lekcję w twórcze działanie całej grupy i zamierzają korzystać z tego narzędzia dydaktycznego w swojej pracy” – podkreśla Renata Pędrys.

Projekt „Legends of the World” został zrealizowany w ramach ścieżki „English Teaching Activities”. Warsztaty kamishibai oraz konkurs otrzymały dofinansowanie w programie „FIO Małopolska Lokalnie – Północ”.

”

Podczas zajęć dzieci miały okazję doskonalić język angielski w różnego rodzaju zadaniach komunikacyjnych i projektowych.

Renata Pędrys

koordynatorka projektu

RÓWNAĆ SZANSE

FOTOGRAFIA PASJĄ MŁODZIEŻY
Z ADAMOWA

„Ujęcia bez zadęcia” to projekt zrealizowany w 2019 roku przez grupę młodzieży we współpracy z Gminną Biblioteką Publiczną w Adamowie (woj. lubelskie). Działania młodych ludzi skupiały się wokół fotografii, która jest ich pasją. „Była to dla nich świetna okazja do rozwijania własnych zainteresowań, poznawania siebie, środowiska lokalnego, działania w grupie i zdobycia cennych doświadczeń” – mówi Iwona Adamska, dyrektor Biblioteki w Adamowie.

Aby lepiej poznać tajniki robienia zdjęć uczestnicy projektu poprosili o pomoc eksperta i pasjonata fotografii Grzegorza Winnickiego, który poprowadził dla nich warsztaty. „Odczarował nasz aparat – okazało się, że ma wiele możliwości i potrafi zrobić wspaniałe zdjęcia, o czym nie wiedzieliśmy. Pan Grzegorz zaprosił nas do profesjonalnego studia fotograficznego oraz obiecał wsparcie w naszych działaniach” – opowiada jedna z uczestniczek.

Efekty projektu to przede wszystkim trzy sesje fotograficzne zorganizowane przez młodzież. Pierwsza z nich odbyła się w Przedszkolu im. Misia Uszatka w Adamowie, druga w miejscowej bibliotece a trzecia sesja – na ulicach

Adamowa. Poszukując wyjątkowych plenerów młodzi ludzie odwiedzili wiele ciekawych i mało znanych miejsc w swojej okolicy, zadbali również o materiały, które miały urozmaicić tło. Ważnym sprawdzianem była organizacja „Eksplzji Kolorów” – wydarzenia, które po raz pierwszy odbyło się w Adamowie. Jego elementem był festyn rodzinny „Najlepiej z rodziną”, którego gospodarzami byli uczestnicy projektu. Powstało wiele ciekawych ujęć a całe wydarzenie bardzo spodobało się lokalnej społeczności. „Nauczyliśmy się organizacji dużych spotkań. Jestem dumna, że znalazłam się w grupie, która była za to odpowiedzialna, bo wydarzenie sprawiło wielką radość dzieciom i młodzieży z naszej szkoły. Docenili nas też nauczyciele i rodzice” – cieszy się Kinga, jedna z uczestniczek.

Powstały wyjątkowe zdjęcia, które młodzież zamieszczała na swoich profilach społecznościowych na Facebooku i na Instagramie. Najciekawsze zostały wydrukowane i zaprezentowane na wystawie w gminnej bibliotece, trafiły także do albumu fotograficznego, który został wydrukowany na pamiątkę tych działań. Projekt zakończyła uroczysta Gala Sukcesów, podczas której młodzież podsumowała swoje działania.

”

Nauczyliśmy się organizacji dużych spotkań. Jestem dumna, że znalazłam się w grupie, która była za to odpowiedzialna, bo wydarzenie sprawiło wielką radość dzieciom i młodzieży z naszej szkoły.

Kinga

uczestniczka projektu

SZKOŁA UCZĄCA SIĘ (SUS)

LIDERZY OŚWIATY „SUS” ODEBRALI DYPLOMY

Blisko 900 osób – dyrektorów, przewodniczących zespołów przedmiotowych i kierowników świetlic ze szkół w województwie mazowieckim i świętokrzyskim – odebrało w czerwcu dyplomy ukończenia Akademii Liderów Oświaty „Szkoły Uczącej Się”.

Absolwenci tych wyjątkowych studiów podyplomowych, prowadzonych przez Centrum Edukacji Obywatelskiej, zdobyli kompetencje w zakresie przywództwa edukacyjnego niezbędne do wprowadzania zmian w swoich szkołach. W programie wykorzystano wieloletnie doświadczenia innego przedsięwzięcia PAFW i CEO – Studiów Podyplomowych Liderów Oświaty.

„Dzięki Akademii powstała liczna społeczność liderów oświaty. Zmieniają oni kulturę organizacyjną szkoły na taką, która sprzyja lepszemu uczeniu i rozwijaniu kompetencji kluczowych wśród uczniów. Jest to ogromne przedsięwzięcie – mówimy o prawie tysiącu szkół, w których wprowadzane są idee zaczerpnięte od najlepszych ekspertów w zakresie nowoczesnych metod uczenia oraz zarządzania placówkami oświatowymi” – podsumowuje sukces absolwentów Małgorzata Stodulna, dyrektorka ALO „SUS”.

Oferta Akademii obejmowała warsztaty, kursy internetowe, jak i spotkania, w czasie których uczestnicy mogli wymieniać się dobrymi praktykami. Zajęcia były prowadzone w Collegium Civitas oraz w Akademii Pedagogiki Specjalnej im. M. Grzegorzewskiej. Program uzupełniały liczne konferencje, szkoły letnie oraz wsparcie ze strony indywidualnych doradców. Różnorodność tematów, form kształcenia, nowe metod pracy, współpraca z innymi, a także możliwość awansu zawodowego, to według absolwentów najważniejsze zalety Akademii Liderów Oświaty „SUS”.

„Staraliśmy się tak układać program, by dyrektorzy i rady pedagogiczne mogły w nim znaleźć odpowiedzi na najbardziej aktualne problemy i wyzwania w swojej szkole, skutecznie realizować ideę szkoły uczącej się i koncentrować swoją pracę na poprawie uczenia się uczniów” – dodaje Jędrzej Witkowski, Prezes Centrum Edukacji Obywatelskiej.

Studia podyplomowe „ALO SUS” prowadzone były we współpracy z Collegium Civitas, Akademią Pedagogiki Specjalnej, Świętokrzyskim Centrum Doskonalenia Nauczycieli, Mazowieckim Ośrodkiem Doskonalenia Nauczycieli oraz Samorządowym Centrum Doradztwa i Doskonalenia Nauczycieli w Siedlcach. Projekt był współfinansowany ze środków Unii Europejskiej.

”

Dzięki Akademii powstała liczna społeczność liderów oświaty. Zmieniają oni kulturę organizacyjną szkoły na taką, która sprzyja lepszemu uczeniu i rozwijaniu kompetencji kluczowych wśród uczniów.

Małgorzata Stodulna
dyrektorka Akademii Liderów Oświaty „SUS”

SZKOŁA EDUKACJI PAFW I UW

CZŁONKOWIE RADY DYREKTORÓW
PAFW W SZKOLE EDUKACJI

Jak uczyć pracy z młodzieżą? Jakie narzędzia dydaktyczne oferuje Szkoła Edukacji, by nauczyciele nie tylko skutecznie realizowali podstawę programową, ale też inspirowali uczniów? Między innymi te tematy były poruszane podczas majowego spotkania w Szkole Edukacji z Prof. Anną Fornalczyk i Dr. Krzysztofem Pawłowskim.

Członkowie Rady Dyrektorów Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności, którzy razem z kadrą i studentami odwiedzili Szkołę Podstawową nr 3 Przymierza Rodzin im. bł. ks. Popiełuszki, spotkali się z dyrektorką placówki Mirosławą Galas-Piasecką, a także uczestniczyli w lekcji matematyki prowadzonej w 4 klasie przez Małgorzatę Ładzińską, absolwentkę SE. Podczas zajęć dzieci, w atmosferze dyskusji, uczyły się, jak porównywać ułamki dziesiętne, a posłużyła temu... popularna gra w wojnę.

Dr Krzysztof Pawłowski wcielił się w rolę słuchacza podczas zajęć z dydaktyki matematyki prowadzonych przez Marcina Karpińskiego. Przyszli nauczyciele zajmowali się pojęciem kątów w matematyce. Studentki odwoływały się

do przykładów i problemów metodycznych przyniesionych ze szkół praktyk, a także dzieliły się własnymi pomysłami na ćwiczenia.

Z kolei Prof. Fornalczyk uczestniczyła w zajęciach z dydaktyki języka polskiego na temat krytycznego czytania, prowadzonych przez Kingę Białek, a tematem zajęć były fake news, czyli fałszywe wiadomości publikowane w mediach po to, by wprowadzić innych w błąd i wywołać określone reakcje. Studenci zapoznali się z metodami weryfikacji informacji w Internecie (fact checking), nie zabrakło też dyskusji o metodach pracy na lekcjach języka polskiego z tekstem opublikowanym w sieci. „Zajęcia prowadzone były bardzo ciekawie, metodą warsztatową, z podziałem całego zespołu na trzy grupy, w których toczyły się dyskusje nad sformułowaniami w analizowanym tekście. Studenci w praktyce poznawali nowoczesne metody prowadzenia analitycznych i kreatywnych zajęć, które w przyszłości stosować będą w swojej pracy z uczniami” – komentowała Prof. Anna Fornalczyk.

”

Studenci w praktyce poznawali nowoczesne metody prowadzenia analitycznych i kreatywnych zajęć, które w przyszłości stosować będą w swojej pracy z uczniami.

Prof. Anna Fornalczyk
członkini Rady Dyrektorów PAFW

PROJEKTOR - WOLONTARIAT STUDENCKI

LIDERZY „PROJEKTORA”

“Nie sztuką jest iść samotnie w jednym kierunku. Ważne, żeby wytyczyć ścieżkę, aby mogli nią iść również inni” – twierdzi Angelika Chrapkiewicz-Gądek, podróżniczka, autorka książki „Zdobądź swój szczyt” i gość specjalny gali liderów „PROJEKTORA”, która odbyła się w marcu 2019 r.

Liderzy „PROJEKTORA” to grupa 96 aktywnych studentów-wolontariuszy, którzy chcą rozwijać swój potencjał przywódczy, kompetencje z zakresu pracy zespołowej, w tym organizację i planowanie, a także umiejętność wystąpień publicznych oraz prowadzić komunikację i budować współpracę z mediami. To wszystko ma przyczynić się do jeszcze lepszego inicjowania przez nich projektów społecznych z udziałem członków lokalnych społeczności, takich jak szkoły, czy biblioteki. „Celem tego programu rozwojowego jest tworzenie warunków dla współpracy i rozwoju aktywnych studentów-wolontariuszy” – tłumaczy ideę liderów „PROJEKTORA” Kamil Wrzos, Dyrektor Programu.

Społeczność tworzą studenci-wolontariusze z Lublina, Rzeszowa, Częstochowy, Łodzi, Krakowa, Torunia, Bydgoszczy, Wrocławia, Warszawy, Gdańska, Olsztyna, Białegostoku, Poznania i Szczecina. Uczestnictwo w pro-

gramie rozwojowym „PROJEKTORA” umożliwiło im realizację 29 zespołowych inicjatyw promujących wolontariat studencki i angażujących nowych uczestników. Były to pokazy technologiczne, dyskusje popularyzujące naukę, debaty o karierze w organizacjach pozarządowych, ale także warsztaty z budowania zespołu, gry terenowe, czy stoiska promocyjne połączone z animacjami i pokazami w Warszawie, Rzeszowie, Krakowie i Wrocławiu. Realizowane projekty społeczne dotyczyły m.in. przeciwdziałaniu hejtowi, mowie nienawiści i nietolerancji, kultywowania tradycji, opieki nad bezdomnymi zwierzętami oraz integracji młodzieży z seniorami. „Realizacja projektu społecznego zachęciła mnie do intensywniejszego poszerzania wiedzy w dziedzinie rozwoju osobistego, co stało się moją pasją. Było to dla mnie okazją do odkrycia tego, co wymaga we mnie poprawy, przekuwania słabości w mocne strony” – podsumowuje Aleksandra, liderka „PROJEKTORA”, studentka ekonomii na Uniwersytecie Rzeszowskim.

Elementem budowania społeczności liderów „PROJEKTORA” były także zjazdy szkoleniowe, które służyły pogłębieniu wiedzy merytorycznej w zakresie realizacji projektów społecznych oraz integracji grupy studentów-wolontariuszy.

”

Celem tego programu rozwojowego jest tworzenie warunków dla współpracy i rozwoju aktywnych studentów-wolontariuszy.

Kamil Wrzos

Dyrektor Programu
„PROJEKTOR – wolontariat studencki”

STYPENDIA POMOSTOWE

„NAUKOWY START” DLA STYPENDYSTÓW POMOSTOWYCH I WOLONTARIUSZY „PROJEKTORA”

3 dni, ponad 90 uczestników, 6 sesji tematycznych – a w nich m.in. wystąpienia studentów, wykłady ekspertów, debata o trzech rocznicach i panel dyskusyjny o budowaniu kariery i aktywności studenckiej – tak wyglądała Ogólnopolska Interdyscyplinarna Konferencja „Naukowy Start”. W czerwcu do Łodzi przyjechali studenci – stypendyści pomostowi i wolontariusze programu „PROJEKTOR – wolontariat studencki” zainteresowani szeroko pojętym tematem rozwoju naukowego i osobistego.

Konferencja, zorganizowana w ramach Programu Stypendiów Pomostowych, była przede wszystkim okazją dla 42 studentów do prezentacji autorskich referatów poświęconych m.in. technologiom przyszłości, różnym obszarom innowacyjności, mediom i marketingowi, medycynie i zdrowiu, ekonomii i zarządzaniu oraz psychologii i socjologii. W głosowaniu uczestników konferencji na najlepsze wystąpienie studenckie zwyciężył Tomasz, student

Politechniki Łódzkiej, który przedstawił prezentację „Energyharvesting – czyli jak daleko jesteśmy od skonstruowania perpetuum mobile?”.

Stypendyści pomostowi i wolontariusze „PROJEKTORA” mieli również możliwość uczestnictwa w ciekawych debatach i wykładach ekspertów.

Jakie były wrażenia uczestników? „Cieszę się, że mogłam uczestniczyć w tak świetnie przygotowanej konferencji. Wyniosłam z niej bardzo dużo cennej wiedzy, nawiązałam mnóstwo nowych kontaktów, a także dostałam ogromną dawkę motywacji do dalszego rozwoju” – mówi Anna, jedna z uczestniczek.

Organizatorem konferencji była Fundacja Edukacyjna Przedsiębiorczości – realizator Programu Stypendiów Pomostowych i „PROJEKTOR – wolontariat studencki”.

”

Cieszę się, że mogłam uczestniczyć w tak świetnie przygotowanej konferencji. Wyniosłam z niej bardzo dużo cennej wiedzy, nawiązałam mnóstwo nowych kontaktów, a także dostałam ogromną dawkę motywacji do dalszego rozwoju.

—
Anna

uczestniczka konferencji

UNIwersytety Trzeciego Wieku (UTW)

ZAŚPIEWAJ MI BABCIU

To multimedialny, międzypokoleniowy projekt integracyjny Wodzisławskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku, którego autorkami są Stanisława Wieczorek i Adriana Adamczyk.

Jego uczestnikami są dzieci z czterech świetlic środowiskowych, będących częścią Wodzisławskiej Placówki Wsparcia Dziennego „Dziupla”. Towarzyszą im seniorzy z Wodzisławskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku. Podczas tematycznych warsztatów pracują nad wydaniem płyty z piosenkami, jakie kiedyś, podczas zabaw, śpiewały im ich babcie i dziadkowie.

„Jako wolontariuszka, wspólnie z koleżankami, odwiedzałam przedszkola, żłobki i szpitale, gdzie z najmłodszymi spędzaliśmy czas na zabawie oraz na wspólnym śpiewaniu. Zauważyłam, że dzieci bardzo ochoczo reagują na muzykę i chętnie śpiewają. W ten sposób wpadłam na pomysł projektu „Zaśpiewaj mi babciu” – mówi Stanisława Wieczorek.

Efektom końcowym będzie nagranie płyty. Utwory można będzie pobrać również ze strony internetowej zaspiewajbabciu.blogspot.com. Będą dostępne dla przedszkoli, UTW i świetlic, czyli dla wszystkich instytucji i osób, które zechcą z nich skorzystać.

Jaka wartość płynie z integracji międzypokoleniowej? Stanisława Wieczorek przekonuje, że korzyści są obopólne. „Starsze pokolenie może się wiele nauczyć od dzieci, a dzieci bawiły się świetnie podczas warsztatów” – wyjaśnia inicjatorka projektu. „Dzieci są zafascynowane dawnymi piosenkami i proszę mi wierzyć, że seniorzy mają bardzo bogaty repertuar” – dodaje Agnieszka Kozielska koordynatorka warsztatów multimedialnych.

Realizacja projektu odbywa się przy wsparciu konkursu grantowego „Seniorzy w Akcji” w ramach programu PAFW „Uniwersytety Trzeciego Wieku”.

”

Starsze pokolenie może się wiele nauczyć od dzieci, a dzieci bawiły się świetnie podczas warsztatów.

Stanisława Wieczorek
współinicjatorka projektu

WSPIERAMY ORGANIZACJE POZARZĄDOWE

PRAKTYCZNIE O FUNDRAISINGU – CZYLI JAK POZYSKAĆ ŚRODKI DLA ORGANIZACJI

Dwudniowe wydarzenie, zorganizowane w czerwcu 2019 roku przez Fundację Akademia Organizacji Obywatelskich, było największym w Polsce otwartym spotkaniem dla organizacji pozarządowych poświęconym pozyskiwaniu funduszy ze źródeł prywatnych. Uczestniczyło w nim ponad 100 osób – fundraiserów, menedżerów, ekspertów od komunikacji i promocji w NGO.

Gościem specjalnym wydarzenia był Alan Clayton, doświadczony szkocki fundraiser, konsultant organizacji w Europie, Stanach Zjednoczonych, Australii, Nowej Zelandii i Afryce Południowej, który zaprezentował inicjatywę „Great Fundraising”, umożliwiającą pozyskiwanie środków na dużą skalę, co zapewnia organizacjom zrównoważony wzrost. Następnie irlandzka ekspertka Aibhinn Kelleher, członkini zespołu Facebooka „Social Good”, przedstawiła możliwości narzędzia fundraisingowego największego serwisu społecznościowego na świecie.

Nie zabrakło też krajowych przykładów angażowania darczyńców. Marta Wróbel ze Stowarzyszenia Żydowski Instytut Historyczny opowiedziała o pozyskiwaniu funduszy

na największe w Polsce przedsięwzięcie kulturalne realizowane w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego, czyli Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN. Tomasz Mazurek z łódzkiej Fundacji JiM opowiedział o wykorzystaniu w fundraisingu automatyzacji oraz mechanizmów opartych na sztucznej inteligencji. Iwona Duda z krakowskiej Fundacji Sarigato skupiła się w na wątku segmentowania odbiorców i właściwego dopasowywania do nich komunikatów, m.in. na przykładzie kampanii karmimypsiaki.pl. Uczestnicy mogli również zapoznać się przykładami fundraisingu na cele onkologiczne: Aleksander Pawłowski z Fundacji Alivia zaprezentował spot 1%, który przygotowano w konwencji gry komputerowej, natomiast Łukasz Kościuczuk z Fundacji „Rak'n'Roll” przypomniał działania kampanii „Nie ma Rak'n'Rolla bez procentów”.

„Cieszymy się, że możemy zapewnić organizacjom pozarządowym aktualną i rzetelną wiedzę na temat niezależnego finansowania, którego teraz tak bardzo potrzebują” – podsumowuje Lidia Kuczmierowska, Prezes Fundacji Akademia Organizacji Obywatelskich.

Cieszymy się, że możemy zapewnić organizacjom pozarządowym aktualną i rzetelną wiedzę na temat niezależnego finansowania, którego teraz tak bardzo potrzebują.

—
Lidia Kuczmierowska
Prezes Fundacji Akademia
Organizacji Obywatelskich

DZIAŁAJ LOKALNIE

WIZYTA STUDYJNA UKRAIŃSKICH NGOS

Ustrzyki Dolne, Dębica, Sandomierz, Tomaszów Lubelski i Biłgoraj – te miejsca odwiedzili na początku czerwca przedstawiciele 10 organizacji pozarządowych z Ukrainy, biorących udział w inicjatywie „Działaj Lokalnie na Ukrainie”.

Wizyta studyjna miała na celu podzielenie się z ukraińskimi partnerami doświadczeniem z realizacji programu „Działaj Lokalnie” z perspektywy lokalnej organizacji na co dzień podejmującej wyzwania związane budową kapitału społecznego w małych miejscowościach. Organizatorem wizyty była Fundacja Fundusz Lokalny Ziemi Biłgorajskiej.

„Skupiliśmy się na prezentacji konkretnych działań, w tym przypadku były to konkursy grantowe w ramach programu „Działaj Lokalnie”. Pokazaliśmy jak funkcjonują lokalne organizacje pozarządowe m.in. w Biłgoraju, w Dębicy i Tomaszowie Lubelskim. Wszystko po to, by nasi partnerzy mogli samodzielnie podejmować podobne działania na Ukrainie” – tłumaczy Irena Gadaj, prezes Fundacji Fundusz Lokalny Ziemi Biłgorajskiej. W Ustrzykach Dolnych Lucyna Sobańska, Prezes Fundacji Bieszczadzkiej, zaprezentowała przykłady efektywnej współpracy z samorządami, z kolei tematem wiodącym w Dębicy była współpraca z biznesem. Paweł Werbowy z Dębickiego Klubu Biznesu przekazał wiedzę z obszaru projektowania konkursu gran-

towego, poszukiwania partnerów i metod pozyskiwania środków. W Sandomierzu Wojciech Zych, przedstawiciel Fundacji Ośrodek Promowania i Wspierania Przedsiębiorczości Rolnej, skupił się na procedurach konkursów grantowych i oceny wniosków, w tym omówił rolę lokalnych komisji grantowych. W Biłgoraju Maciej Mulawa opowiadał uczestnikom o konieczności przeprowadzenia diagnozy i oceny potrzeb społeczności lokalnej oraz ewaluacji projektów. Marcin Rechulicz, reprezentujący Stowarzyszenie „Czajnia” z Tomaszowa Lubelskiego, podkreślał, jak ważna jest animacja lokalna i angażowanie miejscowej społeczności w działania na rzecz rozwiązywania problemów społecznych. Ponadto, w każdym z odwiedzanych miejsc goście z Ukrainy mogli zapoznać się z przykładami innych projektów zrealizowanych w ramach programu „Działaj Lokalnie”.

„Wracamy z cennym doświadczeniem, ale i przekonaniem, że przed nami dużo pracy, by zaangażować lokalną społeczność do większej aktywności na rzecz wspólnego dobra i podniesienia jakości życia” – mówi Aleksander Ahinskiy, jeden z uczestników spotkania.

Partnerem projektu po stronie ukraińskiej była fundacja ISAR Ednannia.

”

Pokazaliśmy jak funkcjonują lokalne organizacje pozarządowe m.in. w Biłgoraju, w Dębicy i Tomaszowie Lubelskim. Wszystko po to, by nasi partnerzy mogli samodzielnie podejmować podobne działania na Ukrainie.

Irena Gadaj

prezes Fundacji Fundusz Lokalny Ziemi Biłgorajskiej

SEKTOR 3.0

FESTIWAL SEKTOR 3.0 „EMPOWERING CREATORS” – JAK TECHNOLOGIE MOGĄ WSPIERAĆ TWÓRCÓW

Ponad 900 uczestników z 13 krajów, blisko 70 prelegentów – ekspertów z Polski i z zagranicy. Wykłady, seminaria, warsztaty w siedzibach 12 partnerów, międzynarodowa debata, targi z udziałem kilkudziesięciu firm, przestrzeń technologiczna dla polskich uczelni, wspólny networking, a także strefa kodowania dla dzieci. Do tego relacja na żywo, która dotarła do blisko 80 tysięcy internautów i pierwsze miejsce na Twitterze. To bilans tegorocznego Festiwalu Sektor 3.0, największego w Polsce wydarzenia poświęconego wykorzystaniu nowych technologii w działaniach społecznych, które odbyło się w maju w Centrum Nauki Kopernik w Warszawie.

„Wszystko wskazuje na to, że (...) właśnie sztuczna inteligencja może nam pomóc w następstwach związanych ze zmianami klimatu” – mówił podczas prezentacji otwierającej podróżnik Marek Kamiński. Tom Gilb, prekursor wykorzystywania metodologii Agile – poruszył temat pobudzania kreatywności dzięki najnowszym osiągnięciom technologicznym. Andrea Leitch z National Geographic zamknęła część główną wystąpieniem na temat roli historii w tworzeniu treści w Internecie.

W części seminaryjnej spotkania dla uczestników poprowadzili m.in.: Michał Jaworski z Microsoft („Po pierw-

sze dane!”), Łukasz Pietrzyk z Google, dr Jan Zając wraz z panelistami – Ewą Krupą, Prezes Fundacji Orange, Januszem Piechocińskim, byłym Wicepremierem i Ministrem Gospodarki („Twitter: 280 znaków w służebnej sprawie”), Michałem Polem z Onet.pl oraz Steven Patterson z MIT Media Lab („Jak to robią w MIT? Przepis na hackathon”) i Johnny Millerem z africanDONE („Pomysł na drona: africanDONE”). Klamrą podsumowującą dyskusje i warsztaty była debata o tym, jak technologie mogą wspierać innowacyjne pomysły poprowadzona przez dr. Michała Boniego, posła do Parlamentu Europejskiego, z udziałem prof. Samira Chatterjee (University of Southern California), Michała Jaworskiego (Microsoft), dr Anneken Reise (German Aerospace Center) i Marcosa Oliveiry (Meviro).

Goście Festiwalu mogli również wziąć udział w targach, gdzie swoją ofertę zaprezentowało kilkudziesięciu wystawców. „Festiwal przyciąga coraz większą liczbę uczestników. Ważne jest także powiększające się grono krajowych i zagranicznych partnerów tego wydarzenia” – ocenia Dawid Szarański z Fundacji Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego, Dyrektor Programu „Sektor 3.0”.

Festiwal przyciąga coraz większą liczbę uczestników. Ważne jest także powiększające się grono krajowych i zagranicznych partnerów tego wydarzenia

Dawid Szarański
Dyrektor Programu „Sektor 3.0”

LIDERZY PAFW

„PRZEWIEW. 12 HISTORII OTWARTYCH”. O LUDZIACH, KTÓRZY DZIAŁANIE MAJĄ WE KRWI

Zbiór reportaży, który powstał w 2019 roku, to książka o ludziach, dzięki którym zmienia się lokalna, wspólna rzeczywistość. Bohaterami reportaży są Liderzy PAFW.

„Reporterzy mawiają, że dobro jest mało atrakcyjne jako temat na reportaż, a najtrudniej pisze się o ludziach, którym się udało. Grupa absolwentów Polskiej Szkoły Reportażu oraz jej wykładowca Filip Springer podjęli się tego niełatwego zadania i opowiedzieli o tych, którzy biorą sprawy w swoje ręce i robią coś dla innych. Powstało 12 tekstów o tym, że liczy się podejmowanie wysiłku. Nawet jeśli na końcu jest porażka. Bo najważniejsze, to się nie poddawać” – recenzuje Mariusz Szczygieł, reporter i pisarz.

12 historii, 22 liderów i 1 cel: szukanie sposobu na budowanie trwałych społeczności. To m.in. historia Pawła Grabowskiego – onkologa z Warszawy, który założył pierwsze hospicjum w jednej z podlaskich wsi, Marty Makuch – Pierwszego Zastępcy Prezydenta Miasta Słupska, specjalistki od innowacji i społecznej przedsiębiorczości, czy Barbary Zamożniewicz – byłej Rzeczniczki

Młodzieży przy Urzędzie Marszałkowskim Województwa Świętokrzyskiego, która przyczyniła się do tego, że region ten jest znany z aktywnej polityki młodzieżowej. „Nasi bohaterowie nie mają żadnych złotych wskazówek, nie dają recept na zbawienie świata. Są to raczej recepty, jak się nie zniechęcać. W ten sposób sprawiają, że powszednie sprawy każdego z nas stają się trochę bardziej wspólne” – wyjaśnia Katarzyna Czayka-Chełmińska, Prezeska Zarządu Fundacji Szkoła Liderów.

Autorami tekstów są absolwenci Polskiej Szkoły Reportażu, m.in. Jan Król, Kaja Poznańska, Filip Springer, Agata Romaniuk i Magda Roszkowska. Bohaterów reportaży sfotografowała Anna Bedyńska, zwyciężczyni Grand Press Photo 2017. Jest to drugi tom reportaży poświęcony działaniom absolwentów programu „Liderzy PAFW” (tom I zatytułowany „Tutaj drzwi trzeba otwierać powoli” został wydany w 2013 roku).

Książka „Przewiew. 12 historii otwartych” ukazała się nakładem wydawnictwa „Czytelnik” w marcu 2020 roku.

Powstało 12 tekstów o tym, że liczy się podejmowanie wysiłku. Nawet jeśli na końcu jest porażka. Bo najważniejsze, to się nie poddawać.

Mariusz Szczygieł
reporter i pisarz

PROGRAM ROZWOJU BIBLIOTEK

GRUPA INICJATYWY – WSPARCIE DLA
LOKALNYCH GRUP BIBLIOTEKARZY

Ogólnopolska Grupa InicjaTyWy jest przykładem wielu działań, jakie mają miejsce w ramach strategii umacniania trwałości efektów zasadniczej fazy Programu Rozwoju Bibliotek. Wzmacnianiu potencjału instytucjonalnego placówek bibliotecznych służy m.in. dalszy rozwój kompetencji bibliotekarzy.

W skład Grupy InicjaTyWy wchodzi 20 liderów – dyrektorów bibliotek z różnych rejonów Polski, którzy inicjują i prowadzą lokalne grupy dyrektorskie, będące przestrzenią do wymiany wiedzy i doświadczeń oraz wsparcia, a także wspólnego rozwiązywania problemów, jakie napotykają osoby zarządzające instytucjami kultury. „Lider grupy musi potrafić słuchać i odpowiedzieć na potrzeby innych członków. Jesteśmy partnerami” – tłumaczy Damian Domański, Dyrektor Gminnej Biblioteki Publicznej w Morzeszyczynie i inicjator lokalnej grupy dyrektorskiej.

W spotkaniach uczestniczą przedstawiciele ok. 150 instytucji z całej Polski. „Są one dla mnie bardzo ważne, gdyż mogę konfrontować moje doświadczenia w zakresie funkcjonowania placówek bibliotecznych z wiedzą i doświadczeniem innych dyrektorów bibliotek. Budują

również poczucie przynależności do środowiska” – ocenia Przemysław Pawlak, dyrektor Biblioteki Publicznej Miasta i Gminy w Gostyniu. „Czuję się coraz lepsza w tym, co robię. Zyskuje na tym również biblioteka, którą kieruję” – podsumowuje Katarzyna Roszak, Dyrektor Gminnej Biblioteki Publicznej w Jaraczewie.

W 2019 r. członkowie Grupy InicjaTyWy przygotowali kompendium wiedzy dla dyrektorów placówek bibliotecznych w formie poradnika „Lokalna grupa dyrektorska – jak to działa?”. Zawiera ono przede wszystkim informacje na temat sposobów powoływania lokalnych grup dyrektorskich, przykłady dobrych praktyk, a także niezbędne narzędzia do wykorzystania podczas spotkań dyrektorów bibliotek. „Cieszymy się, że formuła lokalnych grup została dobrze przyjęta w środowisku bibliotecznym” – mówi Bogna Mrozowska z Fundacji Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego, koordynatorka działań wspierających Grupę InicjaTyWy.

Publikacja jest dostępna bezpłatnie na stronie www.biblioteki.org.

Spotkania są dla mnie bardzo ważne, gdyż mogę konfrontować moje doświadczenia w zakresie funkcjonowania placówek bibliotecznych z wiedzą i doświadczeniem innych dyrektorów bibliotek. Budują również poczucie przynależności do środowiska.

Przemysław Pawlak

dyrektor Biblioteki Publicznej Miasta i Gminy w Gostyniu

LOKALNE PARTNERSTWA PAFW

ZMIENIĆ WIZERUNEK CHRZANOWA

„Żeby nasze miasto przestało się kojarzyć w Polsce z reklamą piwa i pochodzącą z niego babiczką” – tak jeden z celów projektu „Pociąg do tradycji”, realizowanego w Chrzanowie przez Miejską Bibliotekę Publiczną (woj. małopolskie), Szkołę Podstawową nr 6 oraz Uniwersytet Trzeciego Wieku, opisuje jedna z inicjatorek projektu Ewelina Langer.

Pociąg i tradycja – pomysłodawcy inicjatywy chcieli pokazać jak ważną rolę w budowaniu tożsamości lokalnej odegrała istniejąca tam od 1919 roku, choć już nieczynna, fabryka lokomotyw „Fablok”. To właśnie z Chrzanowa, przed wojną, wyjeżdżały słynne Luxtorpedy, a w szczytowym okresie produkcji fabryka zatrudniała ponad 8 tysięcy osób.

W działania niezwykle aktywnie włączyła się młodzież z Chrzanowa. „Prowadzą profil społecznościowy projektu i publikują artykuły w lokalnej gazetce. Przeprowadzili również wywiady z byłymi pracownikami fabryki, które zostaną opublikowane w książce przygotowywanej przez nasze partnerstwo” – mówi inicjatorka projektu.

Ważnym efektem działań partnerstwa było utworzenie spacerownika, czyli przewodnika po wybranych miejscach

Chrzanowa związanych z fabryką, w formie tras turystycznych – pieszej i rowerowej. Dodatkowym ułatwieniem dla turystów stanowiło oznaczenie ich kodami QR, dzięki którym w aplikacji na smartfony można zapoznać się z dodatkowymi, ciekawymi informacjami na temat tych lokalizacji.

Ciekawostki związane z fabryką lokomotyw „Fablok” były również omawiane podczas zajęć w przedszkolach oraz lekcji historii w szkołach podstawowych w Chrzanowie, dzięki zaangażowaniu seniorów-wolontariuszy z Uniwersytetu Trzeciego Wieku.

Utworzono również Cyfrowe Archiwum Tradycji Lokalnej – bazę internetową fotografii i różnych rodzajów innych pamiątek po fabryce lokomotyw, które powstało dzięki pomocy lokalnej społeczności. Zbiory zgromadzone przez Miejską Bibliotekę Publiczną w Chrzanowie dostępne są w na stronie chrzanow.archiwa.org. „Reakcja mieszkańców na projekt przekroczyła nasze oczekiwania. Dzięki dobrej woli chrzanowian materiałów przybywało w niespodziewanie szybkim tempie” – cieszy się Ewelina Langer.

”

Reakcja mieszkańców na projekt przekroczyła nasze oczekiwania. Dzięki dobrej woli chrzanowian materiałów przybywało w niespodziewanie szybkim tempie.

Ewelina Langer

współinicjatorka projektu

STYPENDIA IM. LANE'A KIRKLANDA

NATALIA LEONOWA – KIRKLANDYSTKA
ZAANGAŻOWANA SPOŁECZNIE

Pochodzi z Moskwy. W ramach stypendium Kirklanda, w roku akademickim 2019/20, studiuje na Uniwersytecie Jagiellońskim i pod opieką naukową prof. Ewy Bogacz-Wojtanowskiej pisze pracę poświęconą współpracy organizacji pozarządowych i biznesu.

Przez długi czas pracowała jako specjalistka ds. społecznej odpowiedzialności biznesu, a jednocześnie działała jako wolontariuszka w różnych organizacjach pozarządowych. Trzy lata temu założyła własną fundację, która pomaga m.in. domom dziecka, hospicjom i szpitalom. „Moja organizacja nie jest duża, ale staramy się zmienić świat na lepsze” – mówi Natalia Leonowa.

W Programie Kirklanda uczestniczy po to, aby doskonalić swoje umiejętności zarządzania organizacjami społecznymi i publicznymi. „Każdy dzień spędzony w Polsce jest źródłem inspiracji, bardzo poszerza wiedzę i horyzonty” – tłumaczy stypendystka. Nawiązane kontakty pomagają jej w doskonaleniu znajomości języka polskiego, który szybko opanowała.

Jest niezwykle zaangażowana w działalność społeczną – współpracuje m.in. z Fundacją Dr Clown, Stowarzyszeniem Rodziców i Przyjaciół Dzieci z Zespołem Downa „Tęcza”, Fundacją Zupa na Plantach, a także z Wojewódzka Biblioteką Publiczną w Krakowie, gdzie prowadzi lektoraty języka rosyjskiego. W Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym nr 1 im. Jana Matejki w Krakowie jest gospodynią zajęć o kulturze Rosji i warsztatów kulinarnych.

Dzięki Programowi Kirklanda miała możliwość odbycia stażu w Stowarzyszeniu Terapeutów. Pracowała tam z podopiecznymi Stowarzyszenia chorymi na autyzm, pomagając im w osiągnięciu większej samodzielności. „W przyszłości bardzo chciałabym otworzyć taki ośrodek w Moskwie. Doświadczenia zdobyte w Polsce podczas Stypendium Kirklanda bardzo będą mi w tym pomocne” – ocenia Natalia Leonowa.

*Każdy dzień spędzony
w Polsce jest źródłem
inspiracji, bardzo poszerza
wiedzę i horyzonty.*

Natalia Leonowa
Rosja

STUDY TOURS TO POLAND (STP)

POLSKIE INSPIRACJE: 15 LAT „STP”

B lisko 100 osób, głównie absolwentów programu „STP”, a także ekspertów, wzięło udział w konferencji „Rok 1989 i 2019: podobieństwa i różnice. Wyzwania i inspiracje”, która odbyła się w siedzibie Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności. Wydarzenie, zorganizowane we wrześniu przez Fundację Liderzy Przemian i Fundację „Borussia”, było okazją do podsumowania 15 lat programu „Study Tours to Poland”.

Uczestnicy zastanawiali się, w jaki sposób najlepiej wykorzystać polskie doświadczenia związane z transformacją i drogą Polski do Unii Europejskiej na rzecz rozwoju krajów regionu. W dwóch dyskusjach panelowych: „To ekonomia, głępcze!” i „Koniec końca historii, czyli co widać na horyzoncie?” głos zabrali polscy, białoruscy, rosyjscy i ukraińscy eksperci – ekonomiści, dziennikarze, politolodzy, socjolodzy i publicyści. „Będąc w Polsce możesz porozmawiać z ciekawymi ludźmi i zobaczyć to, czym się zajmują. Po powrocie do swojego kraju można założyć organizację lub stworzyć projekt, wykorzystując doświadczenia zdobyte podczas wizyty studyjnej” – mówi Tudor Arnăuț z Mołdawii, uczestnik „STP”.

Ponadto, w ramach trzydniowego forum, absolwenci wizyt studyjnych z Białorusi, Mołdawii, Rosji i Ukrainy uczestniczyli w warsztatach dotyczących przygotowywania i realizacji projektów społecznych oraz aktywizacji społeczności lokalnych. Poznawali działalność polskich organizacji pozarządowych i nawiązali kontakty mogące zaowocować w przyszłości współpracą transregionalną. „Wspaniale jest zebrać młodych ludzi z tak różnych krajów, wymieniać się doświadczeniami w dziedzinach, które nas interesują, popatrzeć, co dzieje się w innych krajach i zbudować sieć wzajemnych kontaktów” – z zadowoleniem podsumowuje Ksenija Sidarowicz z Białorusi.

Spotkanie było współfinansowane przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych RP w ramach konkursu „Dyplomacja publiczna 2019”.

”

Wspaniale jest zebrać młodych ludzi z tak różnych krajów, wymieniać się doświadczeniami w dziedzinach, które nas interesują, popatrzeć, co dzieje się w innych krajach i zbudować sieć wzajemnych kontaktów.

Ksenija Sidarowicz
Białoruś

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe

› RAPORT NIEZALEŻNEGO BIEGŁEGO REWIDENTA	55
› SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE SPORZĄDZONE NA DZIEŃ I ZA ROK ZAKOŃCZONY 31 GRUDNIA 2019 R.	56
› INFORMACJA DODATKOWA (NOTY) DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO SPORZĄDZONEGO NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2019 R.	59

Polsko-Amerykańska Fundacja Wolności

**Skonsolidowane sprawozdanie
finansowe sporządzone na dzień i za rok
zakończony 31 grudnia 2019 r. oraz
raport niezależnego biegłego rewidenta**

Deloitte Audyt
Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp. k.
al. Jana Pawła II 22
00-133 Warszawa
Polska

Tel.: +48 22 511 08 11
Fax: +48 22 511 08 13
www.deloitte.com/pl

RAPORT NIEZALEŻNEGO BIEGŁEGO REWIDENTA

Do Rady Dyrektorów Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności

Przeprowadziliśmy badanie załączonego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności (zwanej dalej „Korporacją”) obejmującego skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej na dzień 31 grudnia 2019 r. oraz powiązane z nim skonsolidowane sprawozdania z działalności i przepływów pieniężnych za rok finansowy zakończony w tym dniu wraz z informacją dodatkową (notami) do skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Odpowiedzialność kierownictwa za skonsolidowane sprawozdanie finansowe

Kierownictwo odpowiada za sporządzenie i rzetelne przedstawienie skonsolidowanego sprawozdania finansowego zgodnie z zasadami rachunkowości powszechnie przyjętymi w Stanach Zjednoczonych Ameryki; czyli za zaplanowanie, realizację i utrzymanie kontroli wewnętrznej odpowiedniej do sporządzenia i rzetelnego przedstawienia skonsolidowanego sprawozdania finansowego wolnego od istotnych zniekształceń powstałych w wyniku oszustwa lub błędu.

Odpowiedzialność biegłego rewidenta

Naszym zadaniem jest wyrażenie opinii o niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym na podstawie przeprowadzonego badania. Badanie to przeprowadziliśmy zgodnie ze standardami rewizji finansowej powszechnie przyjętymi w Stanach Zjednoczonych Ameryki. Standardy te wymagają od nas zaplanowania i przeprowadzania badania w taki sposób, by uzyskać uzasadnioną pewność, że skonsolidowane sprawozdanie finansowe jest wolne od istotnych zniekształceń.

Badanie obejmuje procedury uzyskania dowodów księgowych na poprawność kwot i informacji przedstawionych w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym. Dobór procedur zależy od subiektywnego osądu biegłego rewidenta, w tym oceny ryzyka powstania istotnych zniekształceń w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym wynikłych z nadużycia lub błędu. Przy ocenie tego ryzyka biegły rewident bierze pod uwagę wyniki kontroli wewnętrznej dotyczące przygotowania i rzetelnej prezentacji skonsolidowanego sprawozdania finansowego przez Korporację celem zaplanowania procedur rewizji finansowej odpowiednich do okoliczności, ale nie celem wyrażenia opinii na temat skuteczności kontroli wewnętrznej Korporacji. Wobec tego nie wyrażamy takiej opinii. Badanie obejmuje także ocenę odpowiedności stosowanych zasad rachunkowości oraz zasadności znaczących wartości szacunkowych przyjętych przez kierownictwo, jak również ocenę ogólnej prezentacji skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Naszym zadaniem dowody uzyskanie w wyniku badania stanowią wystarczającą i odpowiednią podstawę do wyrażenia przez nas opinii.

Opinia

Naszym zdaniem wskazane powyżej skonsolidowane sprawozdanie finansowe przedstawia rzetelnie we wszystkich istotnych aspektach sytuację finansową Korporacji na dzień 31 grudnia 2019 r., wyniki jej działalności oraz przepływy pieniężne za rok zakończony w tym dniu, zgodnie z zasadami rachunkowości powszechnie przyjętymi w Stanach Zjednoczonych Ameryki.

Deloitte

Warszawa, 29 kwietnia 2020 r.

Niniejszy dokument jest obcojęzyczną wersją oryginalnego raportu niezależnego audytora wydanego w angielskiej wersji językowej i wiążąca jest tylko wersja oryginalna. W przypadku rozbieżności między wersją polską i angielską, wersja angielska będzie rozstrzygająca.

Nazwa Deloitte odnosi się do jednej lub kilku jednostek Deloitte Touche Tohmatsu Limited, prywatnego podmiotu prawa brytyjskiego z ograniczoną odpowiedzialnością i jego firm członkowskich, które stanowią oddzielne i niezależne podmioty prawne. Dokładny opis struktury prawnej Deloitte Touche Tohmatsu Limited oraz jego firm członkowskich można znaleźć na stronie www.deloitte.com/pl/onas

Member of Deloitte Touche Tohmatsu Limited

Sąd Rejonowy m. st. Warszawy, XII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego, KRS 0000446833, NIP: 527-020-07-86, REGON: 010076870

POLSKO-AMERYKAŃSKA FUNDACJA WOLNOŚCI
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ
NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2019 R.

AKTYWA

AKTYWA:

Inwestycje wykazywane w wartości godziwej (Noty 3 i 6):

Akcje zwykłe i uprzywilejowane	USD 61 420 578
Publiczne fundusze inwestycyjne – jednostki uczestnictwa	11 734 673
Papiery wartościowe o stałej stopie zwrotu	3 997 749
Publiczny fundusz inwestycyjny – dochód stały	1 721 088
Inwestycje alternatywne	147 948 854
Prywatny fundusz inwestycyjny – jednostki uczestnictwa	27 275 524
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty (Noty 3 i 5)	25 127 737
Należności z tytułu wykupu inwestycji	225 528
Grunty i środki trwałe netto (Nota 7)	4 293 016
Pożyczki pomniejszone o odpis aktualizujący wartość udzielonych pożyczek (Nota 9)	4 317 089
Czynne rozliczenia międzyokresowe kosztów i pozostałe aktywa	3 661 249

Aktywa razem	USD 291 723 085
--------------	-----------------

ZOBOWIĄZANIA I AKTYWA NETTO

ZOBOWIĄZANIA:

Zobowiązania z tytułu dotacji (Nota 3)	USD 5 921 688
Zobowiązania i bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów	337 181

Zobowiązania razem	6 258 869
--------------------	-----------

AKTYWA NETTO (Nota 2):

Podlegające warunkom narzuconym przez fundatorów	-
Niepodlegające warunkom narzuconym przez fundatorów	285 464 216

Razem zobowiązania i aktywa netto	USD 291 723 085
-----------------------------------	-----------------

Załączone noty (informacje dodatkowe) stanowią integralną część niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

POLSKO-AMERYKAŃSKA FUNDACJA WOLNOŚCI
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI
ZA ROK ZAKOŃCZONY W DNIU 31 GRUDNIA 2019 R.

	Niepodlegające warunkom narzuconym przez fundatorów
Zmiany aktywów netto niepodlegających warunkom narzuconym przez fundatorów:	
Wzrost aktywów netto niepodlegających warunkom narzuconym przez fundatorów:	
Przychody z tytułu odsetek i dywidend	USD 1 614 838
Spadek aktywów netto niepodlegających warunkom narzuconym przez fundatorów:	
Wynagrodzenia i świadczenia pracownicze	1 342 782
Koszty działalności operacyjnej	762 346
Koszty biura	112 591
Amortyzacja	124 021
Spadek aktywów netto niepodlegających warunkom narzuconym przez fundatorów razem	2 341 740
Dotacje (Nota 3)	(14 339 028)
Granty i spadek aktywów netto niepodlegających warunkom narzuconym przez fundatorów na przychody	(15 065 930)
Zrealizowany zysk netto z tytułu inwestycji (Nota 6)	4 135 838
Niezrealizowany zysk netto z tytułu wzrostu wartości inwestycji (Nota 6)	33 825 398
Strata netto z tytułu różnic kursowych (Nota 3)	(118 912)
Wzrost aktywów netto niepodlegających warunkom narzuconym przez fundatorów razem	22 776 394
Aktywa netto niepodlegające warunkom narzuconym przez fundatorów na początek roku	262 687 822
Aktywa netto niepodlegające warunkom narzuconym przez fundatorów na koniec roku	USD 285 464 216

Załączone noty (informacje dodatkowe) stanowią integralną część niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

POLSKO-AMERYKAŃSKA FUNDACJA WOLNOŚCI
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH
ZA ROK ZAKOŃCZONY W DNIU 31 GRUDNIA 2019 R.

Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej:

Wzrost aktywów netto niepodlegających warunkom narzuconym przez fundatorów USD 22 776 394

Korekty w celu uzgodnienia spadku wartości aktywów netto niepodlegających warunkom narzuconym przez fundatorów ze środkami pieniężnymi netto wykorzystywanymi w działalności operacyjnej:

Zrealizowany zysk netto z tytułu inwestycji	(4 135 838)
Niezrealizowany zysk netto z tytułu wzrostu wartości inwestycji	(33 825 398)
Strata netto z tytułu różnic kursowych	118 912
Odpisy aktualizujące wartość udzielonych pożyczek	87 445
Amortyzacja	124 021
Zwiększenie odsetek naliczonych od pożyczek	(12 786)
Zwiększenie odsetek naliczonych od inwestycji	(36 124)
Zwiększenie należności z tytułu umorzenia inwestycji	2 326 150
Wzrost stanu czynnych rozliczeń międzyokresowych kosztów	(3 609 677)
Wzrost stanu zobowiązań i biernych rozliczeń międzyokresowych kosztów	78 232
Wzrost stanu zobowiązań z tytułu dotacji	3 174 913
Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej	(12 933 756)

Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej:

Wpływy ze sprzedaży/wykupu inwestycji	25 908 852
Wydatki na nabycie inwestycji	(15 047 456)
Udzielone pożyczki	(4 563 479)
Wpływy ze spłaty udzielonych pożyczek	4 202 151
Wydatki na nabycie środków trwałych	(44 406)
Wpływy netto z działalności inwestycyjnej	10 455 662

Wpływ zmiany kursu wymiany walut na środki pieniężne i ich ekwiwalenty (276 814)

Zmniejszenie netto stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów (2 754 908)

Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na początek roku 27 882 645

Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na koniec roku USD 25 127 737

Załączone noty (informacje dodatkowe) stanowią integralną część niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

POLSKO-AMERYKAŃSKA FUNDACJA WOLNOŚCI

INFORMACJA DODATKOWA (NOTY) DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2019 R.

1. ORGANIZACJA FUNDACJI

Polsko-Amerykańska Fundacja Wolności (zwana dalej „Fundacją”, a wspólnie ze swoją jednostką zależną, „Korporacją”) to amerykańska organizacja non-profit, założona w dniu 11 sierpnia 1999 r. Fundacja została założona przez Polsko-Amerykański Fundusz Przedsiębiorczości (zwany dalej „Funduszem”) w celu realizacji zadań określonych w Ustawie z 1989 r. o wspieraniu demokracji w Europie Wschodniej („Support for East European Democracy Act of 1989”) poprzez rozwijanie skutecznych programów pomocowych i sprawdzonych w praktyce działań Funduszu, a także podejmowanie innych inicjatyw rozwojowych sprzyjających demokratyzacji polskiej polityki i urynkowieniu polskiej gospodarki.

Działania Fundacji koncentrują się na trzech głównych obszarach: (i) inicjatywach w zakresie edukacji, (ii) rozwoju społeczności lokalnych oraz (iii) upowszechnianiu polskich doświadczeń związanych z transformacją. Do realizacji zadań związanych z indywidualnymi dotacjami Fundacja wyszukuje organizację zewnętrzną, której powierza zarządzanie danym programem (zazwyczaj dobrze funkcjonującą polską organizację pozarządową), co pozwala na optymalne wykorzystanie zasobów Fundacji. Fundacja nie posiada udziałów ani nie sprawuje kontroli w organizacjach zewnętrznych zarządzających programami.

Za zgodą Ministra Spraw Zagranicznych Rzeczypospolitej Polskiej Fundacja otworzyła w Polsce swoje przedstawicielstwo (zwane dalej „Przedstawicielstwem”), którego celem jest promowanie Fundacji, udzielanie informacji oraz doradzanie Fundacji w związku z realizacją jej zadań.

Polsko-Amerykański Fundusz Pożyczkowy Inicjatyw Obywatelskich Sp. z o.o. („PAFPIO”) jest osobno zarządzaną jednostką zależną Fundacji, zajmującą się udzielaniem pożyczek organizacjom pozarządowym, stowarzyszeniom i innym inicjatywom non-profit w Polsce. W dniu 31 maja 2011 r. Fundusz przekazał Fundacji 100% udziałów PAFPIO w formie dotacji. PAFPIO jest niezależnym i odrębnym od Fundacji podmiotem gospodarczym. Zważywszy, że Fundacja posiada wszystkie pozostające w obrocie udziały tego podmiotu, PAFPIO jest włączany do sprawozdań Fundacji zgodnie z zasadami rachunkowości powszechnie przyjętymi w Stanach Zjednoczonych Ameryki („US GAAP”).

2. PODSTAWA PREZENTACJI SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

Zgodnie z zasadami rachunkowości powszechnie przyjętymi w Stanach Zjednoczonych Ameryki (US GAAP), Korporacja jest zobowiązana do prezentacji skonsolidowanych informacji o swojej sytuacji finansowej i działalności w podziale na grupy aktywów netto. Na dzień 31 grudnia 2019 r. saldo aktywów netto w całości zaklasyfikowano jako aktywa netto nieograniczone warunkami narzuconymi przez fundatorów; Korporacja nie posiadała aktywów netto ograniczonych warunkami narzuconymi przez fundatorów ani aktywów netto wskazanych przez Radę Dyrektorów jako zastrzeżone.

3. PODSUMOWANIE ISTOTNYCH ZASAD RACHUNKOWOŚCI

Zasady konsolidacji

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe jest przygotowane zgodnie z zasadami rachunkowości powszechnie przyjętymi w Stanach Zjednoczonych i zawiera dane finansowe Fundacji oraz PAFPIO, jedynej jednostki zależnej Fundacji. Przy konsolidacji wyeliminowano wszystkie salda rozliczeń wzajemnych i transakcji zawartych między tymi jednostkami.

POLSKO-AMERYKAŃSKA FUNDACJA WOLNOŚCI

INFORMACJA DODATKOWA (NOTY) DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2019 R.

Szacunki

Sporządzenie skonsolidowanego sprawozdania finansowego zgodnie z zasadami rachunkowości powszechnie przyjętymi w Stanach Zjednoczonych Ameryki wymaga od kierownictwa dokonania szacunków i przyjęcia założeń, które wpływają na wartość wykazywanych aktywów i pasywów, na aktywa i zobowiązania warunkowe ujawnione na dzień sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego, jak również na wysokość przychodów i kosztów wykazywanych w okresie sprawozdawczym. Faktycznie osiągnięte wyniki mogą różnić się od wartości szacunkowych.

Inwestycje według wartości godziwej

Korporacja ujmuje transakcje inwestycyjne w dniu ich zawarcia. Przychody z tytułu odsetek i dywidend, niezrealizowane i zrealizowane zyski i straty wykazuje się w skonsolidowanym sprawozdaniu z działalności. Inwestycje Korporacji wchodzą w skład aktywów Fundacji. Korporacja korzysta z usług profesjonalnych firm inwestycyjnych i doradców, którzy zarządzają inwestycjami i nadzorują ich stan. Szczegółowy opis inwestycji Korporacji wykazanych w wartości godziwej znajduje się w Nocie 6. Inwestycje wyceniane w wartości godziwej klasyfikowane są zgodnie z „hierarchią wartości godziwej” lub wyceniane w wartości netto aktywów („NAV”). Szczegółowy opis stosowanych metod przedstawiono poniżej.

Inwestycje wyceniane w wartości godziwej, klasyfikowane zgodnie z hierarchią wartości godziwej

Inwestycje Korporacji sklasyfikowane jako wyceniane w wartości godziwej są wyceniane w wartości godziwej i ujawniane zgodnie z hierarchią wartości godziwej przedstawioną w standardzie „Kodyfikacja standardów rachunkowości” (Accounting Standards Codification, ASC) temat 820, „Ujawnianie i wycena wartości godziwej” opracowanego przez Radę Standardów Rachunkowości Finansowej (Financial Accounting Standards Board). Hierarchia wartości godziwej określa wartość godziwą jako cenę możliwą do uzyskania w standardowej transakcji sprzedaży składnika aktywów lub przeniesienia zobowiązania, przeprowadzonej między uczestnikami rynku w dniu wyceny. Klasyfikację inwestycji Korporacji zgodnie z hierarchią wartości godziwej przedstawiono poniżej:

Poziom 1: Ta metoda wykorzystuje jako dane wejściowe notowane, niekorygowane ceny identycznych aktywów lub zobowiązań z aktywnych rynków, do których jednostka ma dostęp na koniec okresu sprawozdawczego.

Poziom 2: Dane wejściowe nie są cenami notowanymi na aktywnych rynkach, można je zaobserwować (bezpośrednio lub pośrednio) na rynku na koniec okresu sprawozdawczego, zaś wartość godziwą można ustalić przy użyciu modeli lub innych metod wyceny.

Poziom 3: Dane wejściowe to informacje, których nie można zaobserwować na rynku, ponieważ dane aktywa lub zobowiązania nie są przedmiotem obrotu (lub obrót ten jest bardzo mały), a jednostka sprawozdawcza wykorzystuje szacunki i założenia dotyczące wyceny danego składnika aktywów lub zobowiązań, w tym założenia dotyczące ryzyka. Dane służące do ustalania wartości godziwej są w dużej mierze oparte na subiektywnej ocenie. Ze względu na istotną niepewność tych szacunków wielkości te mogą znacząco różnić się od wartości wykorzystywanych w przypadku istnienia aktywnego rynku obrotu tymi aktywami i zobowiązaniami.

Poziom klasyfikacji instrumentu finansowego w ramach hierarchii wartości godziwej wyznacza się na podstawie danych wejściowych najniższego szczebla, które mają istotny wpływ na wycenę wartości godziwej. Poniżej przedstawiono opis metod wyceny instrumentów wycenianych w wartości godziwej, z uwzględnieniem ogólnej klasyfikacji tych instrumentów zgodnie z hierarchią wartości godziwej:

POLSKO-AMERYKAŃSKA FUNDACJA WOLNOŚCI

INFORMACJA DODATKOWA (NOTY) DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2019 R.

Akcje zwykłe i uprzywilejowane oraz papiery wartościowe o stałej stopie zwrotu: Inwestycje kapitałowe oraz papiery wartościowe o stałej stopie zwrotu (papiery wartościowe emitowane przez polski rząd) wycenia się na podstawie kursu zamknięcia podawanego przez najważniejsze giełdy. Akcje zwykłe i uprzywilejowane oraz niektóre papiery wartościowe o stałej stopie zwrotu należą do pierwszego poziomu hierarchii wartości godziwej.

Publiczne fundusze inwestycyjne – jednostki uczestnictwa i papiery wartościowe o stałej stopie zwrotu: Są to publiczne jednostki inwestycyjne wyceniane na podstawie wartości NAV określonej przez zarządzające nimi podmioty. W przypadku publicznych funduszy inwestycyjnych wartość aktywów netto (NAV) stanowi cena rynkowa, klasyfikowana na pierwszym poziomie hierarchii wartości godziwej.

Inwestycje klasyfikowane jako wyceniane w wartości godziwej, podlegające wycenie w wartości aktywów netto

Inwestycje wyceniane w wartości aktywów netto ze względów praktycznych wycenia się na podstawie NAV jednostki inwestycyjnej. NAV wylicza się jako wartość aktywów stanowiących własność tej jednostki inwestycyjnej, pomniejszoną o jej zobowiązania. Wartość godziwa inwestycji wycenianych na podstawie NAV stanowi część NAV przypisaną Korporacji i obejmuje inwestycje alternatywne oraz prywatny fundusz inwestycyjny – jednostki uczestnictwa:

Inwestycje alternatywne: Są to prywatne jednostki inwestycyjne wyceniane metodą NAV określoną przez podmioty nimi zarządzające. Inwestycje uznane przez jednostkę zarządzającą za niemożliwe do upłynnienia i/lub nieposiadające łatwej do sprawdzenia wartości rynkowej wycenia się na podstawie bieżących szacunków dokonanych przez zarządzających jednostkami inwestycyjnymi. Metody wyceny i dane wsadowe ustala zarządzający jednostką inwestycyjną.

Prywatny fundusz inwestycyjny – jednostki uczestnictwa: Jest to prywatna jednostka inwestycyjna wyceniana na podstawie wartości NAV określonej przez podmiot zarządzający. NAV prywatnego funduszu inwestycyjnego, o którym mowa powyżej, to cena jego jednostek uczestnictwa, która nie jest ceną notowaną na aktywnym rynku, lecz wyliczaną na podstawie inwestycji pozostających w obrocie na aktywnym rynku. Korporacja może dokonać wykupu inwestycji w dniu jej wyceny lub w krótkim terminie bez żadnych ograniczeń.

Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

Dla celów skonsolidowanego sprawozdania z przepływów pieniężnych Korporacja uznaje za ekwiwalenty środków pieniężnych wszystkie instrumenty finansowe o wysokiej płynności i pierwotnym terminie zapadalności do trzech miesięcy na dzień ich nabycia. Na dzień 31 grudnia 2019 r. Korporacja nie posiadała środków pieniężnych o ograniczonej możliwości dysponowania.

Dotacje i zobowiązania z tytułu dotacji

Dotacje są ujmowane jako koszty dotacji w skonsolidowanym sprawozdaniu z działalności oraz zobowiązania z tytułu dotacji w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej z chwilą zatwierdzenia zgodnie z zasadami ustalonymi przez Radę Dyrektorów, zakończenia negocjacji z beneficjentem oraz podpisania umowy dotacji przez strony.

Otrzymane granty

Otrzymane granty są wykazywane w skonsolidowanym sprawozdaniu z działalności jako przychód w okresie, w którym została zawarta umowa grantu pomiędzy Korporacją a darczyńcą, jeżeli darczyńca nie ustanowił żadnych warunków lub w przypadku, gdy warunki zostały nałożone, ale prawdopodobieństwo, że Korporacja ich nie spełni, jest niewielkie. W 2019 r. nie otrzymano żadnych grantów.

Przychody z tytułu odsetek i dywidend

POLSKO-AMERYKAŃSKA FUNDACJA WOLNOŚCI

INFORMACJA DODATKOWA (NOTY) DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2019 R.

Przychody z tytułu odsetek ujmuje się metodą memoriałową. Przychody z tytułu dywidend są ujmowane w okresie, w którym ogłoszona została wypłata dywidendy, jeżeli Korporacja była w posiadaniu danego papieru wartościowego na dzień ustalenia prawa do dywidendy.

Waluta obca

Walutą funkcjonalną i sprawozdawczą Korporacji jest dolar amerykański (USD). Walutą funkcjonalną Przedstawicielstwa Fundacji i PAFPIO jest polski złoty (PLN). Przychody i koszty denominowane w PLN przeliczane są na USD w ciągu roku po aktualnych kursach wymiany. Aktywa i zobowiązania denominowane w PLN przelicza się po kursie spot obowiązującym na koniec roku. Korekty z przeszacowania i przeliczenia ujmuje się w skonsolidowanym sprawozdaniu z działalności.

Usługi świadczone bezpłatnie

Amerykańscy członkowie Rady Dyrektorów Korporacji nie otrzymują żadnego wynagrodzenia z tytułu pełnienia swoich obowiązków. Osoby te poświęcają Korporacji znaczną ilość czasu. W skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym nie uwzględniono kosztów z tytułu takich nieodpłatnych usług ze względu na brak obiektywnej podstawy do ich wyceny. Przewodniczący Rady Dyrektorów Korporacji („Przewodniczący”) otrzymuje honorarium z tytułu pełnienia swojej funkcji. Polscy członkowie Rady Dyrektorów Korporacji, niebędący członkami Zarządu Fundacji, otrzymują wynagrodzenie za wsparcie merytoryczne i konsultacje na rzecz Korporacji. W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2019 r. łączne wynagrodzenie polskich członków Rady Dyrektorów oraz Przewodniczącego wyniosło 78 618 USD.

Amortyzacja

Grunty i środki trwałe są początkowo wykazywane w cenie nabycia. Wszelkie środki trwałe oprócz gruntów, które nie podlegają amortyzacji, amortyzowane są metodą liniową w szacowanym okresie użytkowania w następujący sposób: podniesienie wartości gruntu – 15 lat, budynki – 39 lat, sprzęt komputerowy, oprogramowanie, meble i samochody – od 3 do 5 lat.

Koszty działalności operacyjnej

Usługi specjalistyczne, koszty posiedzeń Rady Dyrektorów, honoraria wypłacane polskim członkom Rady Dyrektorów i Przewodniczącemu, koszty podróży, zakwaterowania i wyżywienia, koszty administracyjne oraz podatek VAT i podatek dochodowy płacony przez PAFPIO, a także odpisy aktualizujące wartość udzielanych pożyczek klasyfikowane są jako koszty działalności operacyjnej.

Ryzyko kredytowe

Ryzyko kredytowe to możliwość poniesienia straty z powodu niedotrzymania warunków umowy przez kontrahenta. O ile odpowiednie dokumenty nie stanowią inaczej, Korporacja nie wymaga zabezpieczenia instrumentów finansowych ani kredytów, z którymi wiąże się ryzyko kredytowe. Na dzień 31 grudnia 2019 r. w Korporacji występowała ekspozycja kredytowa wynikająca głównie z instrumentów dłużnych wchodzących w skład jej portfela inwestycyjnego oraz z pożyczek udzielonych przez PAFPIO. Maksymalny poziom ryzyka poniesienia strat na tych aktywach odzwierciedlają odpowiednie kwoty przedstawione w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej.

Najnowsze regulacje rachunkowe

W sierpniu 2018 roku FASB wydała ASU 2018-13 Zasady w zakresie ujawniania informacji – Zmiany do wymogów w zakresie ujawniania informacji dotyczących wyceny wartości godziwej („ASU 2018-13”) określone w Kodyfikacji Standardów Rachunkowości Temat 820 („Temat 820”). ASU 2018-13 zmienia wymogi w zakresie ujawniania informacji dotyczących wyceny wartości godziwej w Temacie 820. Poniższe wymogi w zakresie ujawniania informacji zostały usunięte z Tematu 820: (i) kwota i przyczyny przesunięć pomiędzy Poziomem 1 i Poziomem 2 hierarchii wartości godziwej, (ii) polityka dotycząca terminów przesunięć pomiędzy poziomami hierarchii wartości godziwej, (iii) procesy wyceny wartości godziwej Poziomu 3 oraz (iv) zmiany w niezrealizowanych zyskach i stratach za

POLSKO-AMERYKAŃSKA FUNDACJA WOLNOŚCI

INFORMACJA DODATKOWA (NOTY) DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2019 R.

okres uwzględniony w zyskach z tytułu powtarzających się wycen wartości godziwej Poziomu 3 przeprowadzonych na koniec okresu sprawozdawczego. Poniższe wymogi w zakresie ujawniania informacji zostały zmienione w Temacie 820: (i) zamiast przeniesienia na kolejny okres wyceny wartości godziwej Poziomu 3, podmiot niepubliczny jest zobowiązany do ujawnienia przesunąć do i z Poziomu 3 hierarchii wartości godziwej oraz zakupów i emisji aktywów i zobowiązań Poziomu 3, (ii) w przypadku inwestycji w pewne podmioty, które obliczają wartość aktywów netto, podmiot jest zobowiązany do ujawnienia terminu likwidacji aktywów jednostki oraz daty, w której ograniczenia wykupu mogą wygasnąć, tylko wtedy, gdy jednostka podała ten termin do wiadomości podmiotu lub podała go do wiadomości publicznej, oraz (iii) zmiany wyjaśniają, że ujawnienie niepewności związanej z wyceną ma na celu przekazanie informacji na temat niepewności wyceny na dzień sprawozdawczy. Korporacja wdrożyła ASU 2018-13 w 2019 r.

4. DOTACJA Z POLSKO-AMERYKAŃSKIEGO FUNDUSZU PRZEDSIĘBIORCZOŚCI

Zgodnie z umową podpisaną w 1999 r. pomiędzy Funduszem a Rządem Stanów Zjednoczonych oraz w porozumieniu z Rządem Rzeczypospolitej Polskiej, Fundusz zwrócił 120 mln USD ze swoich aktywów Departamentowi Skarbu Stanów Zjednoczonych i wniósł pozostałe aktywa do Fundacji zgodnie z umową dotacji podpisaną między Funduszem a Fundacją (z późniejszymi zmianami, „Umowa dotacji”). Łączna kwota przekazana przez Fundusz Fundacji wyniosła 255,3 mln USD i została zaksięgowana jako aktywa netto niepodlegające ograniczeniom. Zgodnie z ostatnim aneksem do Umowy dotacji, została ona rozwiązana wraz z likwidacją Funduszu w dniu 27 grudnia 2011 r., z wyjątkiem pewnych postanowień, które pozostały w mocy po jej rozwiązaniu, w tym postanowienia, zgodnie z którym Rząd Stanów Zjednoczonych ma prawo zażądać od Fundacji zwrotu aktywów otrzymanych od Funduszu, łącznie z osiągniętym na nich zyskiem, do Skarbu Państwa USA, jeżeli uzna, że Fundacja dotowała lub w inny sposób finansowała działalność niezgodną z prawem.

5. ZARZĄDZENIE ZASOBAMI PŁYNNYMI

Fundacja polega na zwrotach ze swojego portfela inwestycyjnego („Portfel”), a PAFPIO opiera się na dochodach z tytułu odsetek z pożyczek udzielonych na wydatki operacyjne, które stanowią koszty poniesione w celu realizacji misji Fundacji i misji PAFPIO. Fundacja przyjęła politykę inwestycyjną regulującą zarządzanie Portfelem, która obejmuje politykę wydatków przewidującą, że roczne wydatki, obejmujące dotacje i koszty działalności operacyjnej, powinny opierać się na około 5,0% średniej wartości Portfela na koniec kwartału za ostatnie dwanaście kwartałów. Około 95% wydatków Fundacji to wydatki w polskich złotych. Fundacja dąży do utrzymania około dwuletnich szacunkowych wydatków w polskich złotych. Na dzień 31 grudnia 2019 roku, wydatki Fundacji w polskich złotych obejmowały 1,7 roku. W celu zaspokojenia zapotrzebowania na środki pieniężne związane z działalnością operacyjną w ciągu jednego roku od dnia bilansowego, Korporacja dysponowała zasobami płynnymi w wysokości 23,0 mln USD w gotówce. Ponadto, 78,9 mln USD z inwestycji Korporacji według wartości godziwej charakteryzuje się dzienną płynnością finansową. Ani środki pieniężne w gotówce ani też żadna z inwestycji Korporacji nie podlegają jakimkolwiek ograniczeniom narzuconym przez fundatora lub zarząd.

POLSKO-AMERYKAŃSKA FUNDACJA WOLNOŚCI
INFORMACJA DODATKOWA (NOTY) DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA
FINANSOWEGO NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2019 R.

6. INWESTYCJE WYKAZYWANE W WARTOŚCI GODZIWEJ

Opis metodologii i założeń przyjętych do określania wartości godziwej Inwestycji Korporacji znajduje się powyżej w Nocie 3 „Inwestycje wykazywane w wartości godziwej”. Koszt, wartość godziwą i skumulowane niezrealizowane zyski (straty) z inwestycji na dzień 31 grudnia 2019 r. przedstawia poniższa tabela:

	Koszt	Wartość godziwa	Skumulowany niezrealizowany wzrost (spadek) wartości netto
Inwestycje klasyfikowane według hierarchii wartości godziwej:			
Akcje zwykłe i uprzywilejowane	USD 26 120 339	USD 61 420 578	USD 35 300 239
Publiczne fundusze inwestycyjne – jednostki uczestnictwa	12 088 602	11 734 673	(353 929)
Papiery wartościowe o stałym stopie zwrotu	4 007 050	3 997 749	(9 301)
Publiczny fundusz inwestycyjny – dochód stały	1 716 393	1 721 088	4 695
Inwestycje wyceniane w wartości aktywów netto (NAV):			
Inwestycje alternatywne	112 491 268	147 948 854	35 457 586
Prywatny fundusz inwestycyjny – jednostki uczestnictwa	13 860 006	27 275 524	13 415 518
	USD 170 283 658	USD 254 098 466	USD 83 814 808

W poniższej tabeli przedstawiono niezrealizowany i zrealizowany zysk (stratę) netto z inwestycji za rok zakończony dnia 31 grudnia 2019 r.:

	Niezrealizowany wzrost (spadek) wartości netto	Zrealizowany zysk / (strata) netto
Inwestycje klasyfikowane według hierarchii wartości godziwej:		
Akcje zwykłe i uprzywilejowane	USD 10 449 990	USD 3 262 059
Publiczne fundusze inwestycyjne – jednostki uczestnictwa	1 899 242	(44 455)
Papiery wartościowe o stałym stopie zwrotu	(641)	-
Publiczny fundusz inwestycyjny – dochód stały	12 005	30 314
Inwestycje wyceniane w wartości aktywów netto (NAV):		
Inwestycje alternatywne	17 568 199	887 920
Prywatny fundusz inwestycyjny – jednostki uczestnictwa	3 896 603	-
	USD 33 825 398	USD 4 135 838

POLSKO-AMERYKAŃSKA FUNDACJA WOLNOŚCI
INFORMACJA DODATKOWA (NOTY) DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA
FINANSOWEGO NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2019 R.

W poniższej tabeli przedstawiono inwestycje Korporacji na dzień 31 grudnia 2019 roku, wykazywane w wartości godziwej w poszczególnych okresach rozliczeniowych według poziomów hierarchii opisanych w Nocie 3:

	Ceny identycznych aktywów notowane na aktywnych rynkach (Poziom 1)	Wyceniane w wartości aktywów netto	Razem
Inwestycje klasyfikowane według hierarchii wartości godziwej:			
Akcje zwykłe i uprzywilejowane	USD 61 420 578	USD -	USD 61 420 578
Publiczne fundusze inwestycyjne – jednostki uczestnictwa	11 734 673	-	11 734 673
Papiery wartościowe o stałej stopie zwrotu	3 997 749		3 997 749
Publiczny fundusz inwestycyjny – dochód stały	1 721 088	-	1 721 088
Inwestycje wyceniane w wartości aktywów netto (NAV):			
Inwestycje alternatywne	-	147 948 854	147 948 854
Prywatny fundusz inwestycyjny – jednostki uczestnictwa	-	27 275 524	27 275 524
	USD 78 874 088	USD 175 224 378	USD 254 098 466
% całkowitej kwoty	31,0%	69,0%	100,0%

Za rok zakończony dnia 31 grudnia 2019 r. inwestycje Fundacji, po potrąceniu zewnętrznych i bezpośrednich wewnętrznych kosztów inwestycji, charakteryzowały się roczną stopą zwrotu wynoszącą (15,4%).

W dniu 31 grudnia 2019 r. Korporacja zainwestowała 3,6 mln USD w nowy alternatywny fundusz inwestycyjny. Inwestycji dokonano w gotówce, a środki finansowe przechowywane były na koncie subskrypcji funduszu do chwili zatwierdzenia przez fundusz w dniu 1 stycznia 2020 r. Kwota ta została ujęta w pozostałych aktywach w załączonym sprawozdaniu z sytuacji finansowej. W ramach tej inwestycji realizowana jest strategia inwestycyjna ukierunkowana wyłącznie na long equity, która przewiduje inwestowanie na rynkach prywatnych i publicznych w zarówno equity na wczesnym etapie rozwoju, jak i small- i mid-cap equity o trwałym wzroście. Inwestycja będzie wyceniana na podstawie wartości NAV określonej przez jej podmiot zarządzający i klasyfikowana na trzecim poziomie hierarchii wartości godziwej. Inwestycja podlega wykupowi w całości co trzy lata, przy czym następna data wykupu przypada na dzień 31 grudnia 2022 r. Ponadto od dnia 31 grudnia 2022 r. rocznemu wykupowi podlega do 5% NAV.

POLSKO-AMERYKAŃSKA FUNDACJA WOLNOŚCI
INFORMACJA DODATKOWA (NOTY) DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA
FINANSOWEGO NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2019 R.

W poniższej tabeli przedstawiono uzgodnienie bilansów otwarcia z bilansami zamknięcia dla aktywów klasyfikowanych na trzecim poziomie hierarchii wartości godziwej:

	Inwestycje alternatywne	Prywatny fundusz inwestycyjny – jednostki uczestnictwa	Razem
Bilans otwarcia	USD 136 142 724	USD 23 378 921	USD 159 521 645
Przesunięcia do Poziomu 3	-	-	-
Przesunięcia z Poziomu 3	-	-	-
Zysk netto za okres (razem) uwzględniony we wzroście aktywów netto	18 456 119	3 896 603	22 352 722
niepodlegających warunkom narzuconym przez fundatorów (razem)			
Zakupy	2 949 085	-	2 949 085
Sprzedaż	(9 599 074)	-	(9 599 074)
Bilans zamknięcia	USD 147 948 854	USD 27 275 524	USD 175 224 378

W poniższej tabeli przedstawiono informacje o inwestycjach Korporacji wycenianych ze względów praktycznych metodą wartości aktywów netto funduszy inwestycyjnych, sklasyfikowanych według strategii inwestycyjnej, na dzień 31 grudnia 2019 roku:

	Wartość godziwa	Częstotliwość wykupu	Okres od powiadomienia do wykupu	
<u>Inwestycje alternatywne:</u>				
Multi-strategy	USD 51 145 710	Patrz nota.	45-90 dni	(a)
Rynki wschodzące	25 574 605	Raz w miesiącu.	20-60 dni	(b)
Fundusze long/short	28 908 300	Patrz nota.	30-90 dni	(c)
Tylko fundusze long	30 178 515	Patrz nota.	30-45 dni	(d)
		Niepodlegające możliwości wykupu.		
Private equity	12 141 724		Nie dotyczy.	(e)
	147 948 854			
<u>Prywatny fundusz inwestycyjny – jednostki uczestnictwa:</u>				
Międzynarodowe	27 275 524	Raz w miesiącu.	10 dni roboczych	(f)
	USD 175 224 378			

Poza pozycjami przedstawionymi w notcie (e) poniżej Korporacja nie posiada niewykonanych zobowiązań inwestycyjnych. Kwota ostatecznie uzyskana z potencjalnej sprzedaży inwestycji wycenianych w NAV różniłaby się prawdopodobnie od wartości godziwej tych inwestycji na dzień 31 grudnia 2019 r.

(a) Multi-strategy: Do tej kategorii należą alternatywne fundusze inwestycyjne, które realizują różnorodne strategie inwestowania, w tym long/short equity, event-driven, kredytowe, merger arbitrage, aktywa zagrożone i transakcje prywatne, przede wszystkim w Stanach

POLSKO-AMERYKAŃSKA FUNDACJA WOLNOŚCI
INFORMACJA DODATKOWA (NOTY) DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA
FINANSOWEGO NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2019 R.

Zjednoczonych i krajach należących do Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju. 72% inwestycji z tej kategorii podlega wykupowi kwartalnemu, a 28% inwestycji w tej kategorii podlega wykupowi rocznemu. Ostateczna kwota uzyskana ze sprzedaży tych inwestycji będzie prawdopodobnie różnić się od wartości godziwej ustalonej na chwilę obecną.

- (b) **Rynki wschodzące:** Kategoria ta obejmuje trzy alternatywne fundusze inwestycyjne, które realizują wyłącznie strategię long equity i inwestujące na rynkach wschodzących. Jeden z funduszy stanowiący 34% tej kategorii inwestuje wyłącznie w regionie Azji i Pacyfiku, z wyjątkiem Japonii, głównie na rynkach wschodzących, ale rozważa również możliwość inwestowania w Australii lub Nowej Zelandii. Drugi fundusz stanowiący 36% tej kategorii inwestuje głównie w spółki zlokalizowane w krajach objętych indeksem rynków wschodzących MSCI lub indeksem rynków granicznych MSCI. Trzeci fundusz reprezentujący 30% tej kategorii inwestuje głównie w spółki założone lub działające na rynkach wschodzących i w krajach granicznych, głównie w Azji, Europie Wschodniej, na Bliskim Wschodzie, w Afryce i Ameryce Łacińskiej. W tych funduszach istnieje możliwość comiesięcznego wykupu.
- (c) **Fundusze long/short equity:** Kategoria ta obejmuje trzy alternatywne fundusze inwestycyjne, które realizują strategię long/short equity. Pierwszy fundusz ukierunkowany jest na inwestycje w fundusze typu value equity, event equity i niepewne papiery dłużne (33% tej kategorii), a pozostałe dwa fundusze ukierunkowane są na globalne technologie, media i telekomunikację (67% tej kategorii); 32% inwestycji w tej kategorii podlega wykupowi kwartalnemu. Procentowy udział inwestycji w tej kategorii, które aktualnie nie podlegają wykupowi, przedstawia się następująco: (a) 35%, które podlegają wykupowi co trzy lata począwszy od 31 grudnia 2021 r., oraz (b) 33%, które podlegają wykupowi w ciągu ośmiu kolejnych kwartałów.
- (d) **Tylko fundusze long:** Kategoria ta obejmuje dwie inwestycje ukierunkowane na inwestycje kapitałowe w sektorze opieki zdrowotnej, przemysłu i dóbr luksusowych. 50% inwestycji w tej kategorii podlega miesięcznemu wykupowi, a 50% kwartalnemu.
- (e) **Private equity:** Kategoria ta obejmuje (i) dwie inwestycje w fundusze private equity, inwestujące w północnoamerykańskim sektorze energetycznym, Korporacja zobowiązała się zainwestować w te fundusze 9,0 mln USD, po 4,5 mln USD w każdy. Na dzień 31 grudnia 2019 roku, wartość pozostałego zobowiązania Fundacji wobec tych funduszy wynosiła 1,0 mln USD, (ii) inwestycja w fundusz private equity, inwestujący w rozwój i ekspansję jednostek z sektora opieki zdrowotnej, przede wszystkim w specjalistyczne środki farmaceutyczne, technologie medyczne i sektory usług zdrowotnych; Korporacja zobowiązała się zainwestować 10,0 mln USD w te fundusze. Na dzień 31 grudnia 2019 roku, wartość jej zobowiązania wobec tych funduszy wynosiła 5,5 mln USD, (iii) inwestycja w kryzysowy fundusz private equity, specjalizujący się w inwestycjach w okresach kryzysu rynkowego, ukierunkowanego na zakup papierów wartościowych firm na krawędzi bankructwa, przede wszystkim w USA i w krajach OECD; Korporacja zobowiązała się zainwestować w ten fundusz 5,0 mln USD. Na dzień 31 grudnia 2019 roku jej zobowiązanie wobec tego funduszu wynosiło 4,0 mln USD. Fundusze te nie kwalifikują się do wykupu, ponieważ oczekuje się podziału zysku po sprzedaży aktywów przez fundusze. Nie ma możliwości oszacowania okresu, w którym aktywa te zostaną sprzedane. Zgodnie z dokumentami funduszy podział zysku powinien nastąpić przed datą zakończenia każdej inwestycji (którą można przesunąć maksimum o dwa lata), czyli w roku 2022 w przypadku pierwszego funduszu energetycznego, 2025 w przypadku drugiego funduszu energetycznego, 2025 w przypadku pierwszego funduszu opieki zdrowotnej, dziesięć lat od wstępnego pobrania środków, co nie nastąpiło do dnia 31 grudnia 2019 r, w przypadku drugiego funduszu opieki zdrowotnej i 2024 w przypadku funduszu inwestycji kryzysowych.

POLSKO-AMERYKAŃSKA FUNDACJA WOLNOŚCI
INFORMACJA DODATKOWA (NOTY) DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA
FINANSOWEGO NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2019 R.

(f) Międzynarodowe: Kategoria ta obejmuje jeden fundusz inwestycyjny, którego celem jest osiągnięcie długoterminowego wzrostu przede wszystkim poprzez inwestowanie w zdywersyfikowany portfel papierów wartościowych spółek (z wyjątkiem producentów wyrobów tytoniowych) mających siedzibę w dowolnym kraju poza Stanami Zjednoczonymi. Fundusz inwestuje przede wszystkim na ustabilizowanych rynkach międzynarodowych, jednak część aktywów funduszu może być inwestowana w papiery wartościowe i waluty na rynkach wschodzących.

7. GRUNTY I ŚRODKI TRWAŁE

Na dzień 31 grudnia 2019 r. grunty i środki trwałe obejmowały:

Grunty	USD
Podniesienie wartości gruntów	174 158
Budynek	2 769 692
Sprzęt komputerowy i oprogramowanie	110 519
Umeblowanie i wyposażenie	281 596
Samochody	82 615
	<u>5 331 939</u>
Minus umorzenie i amortyzacja	<u>1 038 923</u>
Wartość księgowa netto	<u>USD 4 293 016</u>

8. METODA PORÓWNAWCZA I ALOKACJA WYDATKÓW

Poniżej przedstawiono wydatki Korporacji za rok zakończony dnia 31 grudnia 2019 r., wykazane według metody porównawczej wydatków.

	Spadek aktywów netto niepodlegających warunkom narzuconym przez fundatorów i dotacji	Programy	Zarządzanie i Ogólne
Wynagrodzenia i świadczenia pracownicze	USD 1 342 782	USD 977 486	USD 365 296
Koszty działalności operacyjnej	762 346	243 100	519 246
Koszty biura	112 591	80 639	31 952
Amortyzacja	124 021	83 050	40 971
Spadek aktywów netto niepodlegających warunkom narzuconym przez fundatorów razem	<u>2 341 740</u>	<u>1 384 275</u>	<u>957 465</u>
Dotacje	14 339 028	14 339 028	-
Dotacje i spadek aktywów netto niepodlegających warunkom narzuconym przez fundatorów	<u>USD 16 680 768</u>	<u>USD 15 723 303</u>	<u>USD 957 465</u>

Koszty działalności Korporacji poniesione w celu realizacji misji Fundacji oraz misji PAFPIO są klasyfikowane jako dotacje i spadek aktywów netto niepodlegających warunkom narzuconym przez fundatorów w skonsolidowanym sprawozdaniu z działalności („Spadek aktywów netto niepodlegających warunkom narzuconym przez fundatorów”). Usługi w zakresie programów

POLSKO-AMERYKAŃSKA FUNDACJA WOLNOŚCI
INFORMACJA DODATKOWA (NOTY) DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA
FINANSOWEGO NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2019 R.

obejmują usługi świadczone na rzecz beneficjentów wypełniających misję Fundacji oraz misję PAFPIO („Usługi w zakresie programów”). Koszty zarządzania i koszty ogólne obejmują wszystkie inne działania Korporacji, które związane są z usługami w zakresie programów („Zarządzanie i kwestie ogólne”). W 2019 roku, Korporacja nie poniosła żadnych wydatków związanych z pozyskiwaniem środków finansowych. W sprawozdaniu z działalności ujęto spadek aktywów netto niepodlegających warunkom narzuconym przez fundatorów, które można przyporządkować do kategorii (i) Usługi w zakresie programów oraz (ii) Zarządzanie i Ogólne, które wymagają alokacji wydatków do kategorii według metody porównawczej na podstawie racjonalnej i konsekwentnie stosowanej zasady. Wynagrodzenia i świadczenia pracownicze oraz amortyzacja są alokowane na pracownika na podstawie szacunkowego czasu i wysiłku poświęconych na kategorie Usługi w zakresie programów oraz Zarządzanie i Ogólne. Większość kosztów działalności operacyjnej ze względu na swój charakter nie jest wydatkami programowymi i jest przypisana do kategorii Zarządzanie i Ogólne. Koszty biura określane są na podstawie metrażu i szacunków wycieńczeń pracownika dotyczących czasu i wysiłku włożonego w Usługi w zakresie programów oraz Zarządzanie i Ogólne.

9. POŻYCZKI I ODPISY AKTUALIZUJĄCE WARTOŚĆ POŻYCZEK

Pożyczki udzielane są przez Polsko-Amerykański Fundusz Pożyczkowy Inicjatyw Obywatelskich (PAFPIO) i wykazywane w pozostałej do spłaty kwocie kapitału z naliczonymi odsetkami, pomniejszonej o wartość odpisu na wypadek nieściągalności pożyczki. Odsetki od pożyczek ujmuje się w przychodach i wylicza na podstawie pozostałych do spłaty kwot kapitału przy zastosowaniu odpowiedniej stawki. Z naliczania odsetek rezygnuje się w momencie wypowiedzenia umowy pożyczki lub powstania wątpliwości co do jej ściągalności.

Odpis aktualizujący wartość pożyczek jest utrzymywany na takim poziomie ustalonym przez kierownictwo PAFPIO, żeby jego wartość wystarczała do pokrycia potencjalnych strat w portfelu pożyczek. Wartość tę ustala się na podstawie ryzyka straty związanego z sytuacją konkretnego pożyczkobiorcy, w tym z jego sytuacją finansową, historią spłaty zobowiązań i wartością zabezpieczeń, a także innych czynników i szacunków, które podlegają zmianie w miarę upływu czasu. Szacunki ryzyka straty oraz wysokości odpisu od pożyczki mają charakter subiektywny, a ostateczna wysokość strat może się od nich różnić. Wartości szacunkowe podlegają okresowym przeglądom, których dokonuje kierownictwo PAFPIO. Niezbędne korekty ujmuje się w okresach, w których kierownictwo otrzymało informację o konieczności ich wprowadzenia. Odpis aktualizujący wartość pożyczek: (i) zwiększa się o kwoty rezerw na wypadek nieściągalności; (ii) zmniejsza się o kwoty pożyczek odzyskanych, na które uprzednio ujęto rezerwę na wypadek nieściągalności; (iii) zmniejsza się o odpisy. Działania windykacyjne kontynuuje się po spisaniu pożyczki w straty przez kierownictwo PAFPIO, co umożliwia odzyskania należnych kwot.

Zmiany stanu odpisu aktualizującego wartość pożyczek ujętego przez PAFPIO za rok zakończony dnia 31 grudnia 2019 r. są następujące:

Bilans otwarcia	USD 605 136
Dodatkowy odpis aktualizujący odniesiony w koszty operacyjne	87 445
Odzyskane pożyczki uprzednio objęte odpisem aktualizacyjnym	(9 721)
Pożyczki spisane	(116 294)
Korekta z tytułu przewalutowania	(6 728)
Bilans zamknięcia	<u>USD 559 838</u>

POLSKO-AMERYKAŃSKA FUNDACJA WOLNOŚCI

INFORMACJA DODATKOWA (NOTY) DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2019 R.

10. ZOBOWIĄZANIA BILANSOWE I POZABILANSOWE

Na dzień 31 grudnia 2019 r. Korporacja zatwierdziła 14 programów o łącznej wartości 11,1 mln USD, których realizacja była uwarunkowana zakończeniem negocjacji dotyczących dotacji i podpisania umowy dotacji satysfakcjonującej strony. Po 31 grudnia 2019 r. Korporacja podpisała umowy dotacji dotyczące tych programów na łączną kwotę wynoszącą 4,7 mln USD.

Na dzień 31 grudnia 2019 r. PAFPIO udzieliła gwarancji w wysokości 689 786 USD w celu zabezpieczenia wyników pięciu polskich organizacji pozarządowych w ramach umów dotacji i pożyczek. Gwarancje wygasają w następujących terminach: 263 212 USD dnia 29 lutego 2020 r., 11 849 USD dnia 30 czerwca 2020 r., 6 583 USD dnia 30 kwietnia 2021 r. i 408 142 USD dnia 31 grudnia 2022 r. W zakresie, w jakim organizacje pozarządowe będące beneficjentami tych gwarancji nie wywiążą się ze swoich zobowiązań, zobowiązania PAFPIO będą równe powyższym kwotom. Na dzień 31 grudnia 2019 r. zarezerwowano środki na gwarancję w kwocie 6 583 USD na podstawie dokonanej przez kierownictwo oceny sytuacji finansowej pożyczkobiorcy, dla której PAFPIO udzielił gwarancji.

11. STATUS PODATKOWY

Stany Zjednoczone Ameryki

W Stanach Zjednoczonych Ameryki Fundacja jest zwolniona z federalnych podatków dochodowych na podstawie art. 501(c)(4) amerykańskiego Kodeksu Podatkowego (ang. *Internal Revenue Code*). Ponadto Fundacja jest zwolniona z podatków stanowych i lokalnych.

Polska

Polskie Przedstawicielstwo Fundacji nie podlega opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób prawnych w Polsce. PAFPIO jest polską spółką z ograniczoną odpowiedzialnością, podlegającą opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób prawnych. W roku zakończonym w dniu 31 grudnia 2019 r. podatek dochodowy PAFPIO wyniósł 20 198 USD i został ujęty w kosztach operacyjnych w skonsolidowanym sprawozdaniu z działalności.

12. WYDARZENIA PO ZAKOŃCZENIU OKRESU SPRAWOZDAWCZEGO

Wywołana przez pandemię COVID-19 niepewność sprawiła, że po zakończeniu roku amerykańskie i światowe rynki odnotowały znaczące spadki. Na dzień 31 marca 2020 r. portfel inwestycyjny Fundacji skurczył się o 46,3 mln USD, tzn. o 16,4%, z 282,9 mln USD do 236,6 mln USD. Fundacja i jej doradcy uważnie nadzorują portfel inwestycyjny i podejmują działania na rzecz zminimalizowania wpływu ewentualnych dalszych spadków. Na dzień 31 marca 2020 r. wydatki Fundacji w polskich złotych obejmowały 1,7 roku, a Fundacja dysponowała zasobami płynnymi w wysokości 19,4 mln USD w gotówce. Ponadto 60,0 mln USD z inwestycji Korporacji według wartości godziwej, charakteryzuje się dzienną płynnością finansową a ani środki pieniężne w gotówce ani też żadna z inwestycji Korporacji nie podlegają jakimkolwiek ograniczeniom narzuconym przez fundatora czy zarząd.

Nie jest pewne, czy pandemia COVID-19 doprowadzi do znacznych zakłóceń czy też przerwania działań programowych Fundacji. Jednak zdaniem Fundacji pandemia stanowi poważne zagrożenie dla polskich organizacji non-profit, w tym realizatorów programów Fundacji, a wiele organizacji zawiesiło lub znacznie ograniczyło swoją działalność. Aby złagodzić skutki pandemii dla tych organizacji, w dniu 16 kwietnia 2020 r. Fundacja zatwierdziła dotację w kwocie 1,0 mln USD na rzecz nowego programu: „Funduszu Pomocowego dla Organizacji Pozarządowych oraz Inicjatyw Obywatelskich 2020”, który jest przeznaczony przede wszystkim dla organizacji należących do rozległej sieci PAFF, a z którego niedługo będą mogły korzystać także inne podmioty i środowiska prowadzące działalność w obszarach zgodnych z misją programową Fundacji. Ponadto Fundacja

POLSKO-AMERYKAŃSKA FUNDACJA WOLNOŚCI
INFORMACJA DODATKOWA (NOTY) DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA
FINANSOWEGO NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2019 R.

podjęła działania na rzecz bieżących programów w celu pobudzenia aktywności społecznej i zapobiegania chorobie COVID-19.

Korporacja oceniła wydarzenia po zakończeniu okresu sprawozdawczego, w tym następującą po zakończeniu okresu sprawozdawczego pandemię COVID-19, do dnia 29 kwietnia 2020 r., czyli daty sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego, i uznała, że nie wystąpiły żadne dodatkowe zdarzenia wymagające uwzględnienia w formie korekt lub ujawnienia w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym sporządzonym na dzień i za rok zakończony w dniu 31 grudnia 2019 r.

RADA DYREKTORÓW

* stan na czerwiec 2020

ANDREW NAGORSKI - PRZEWODNICZĄCY

Wielokrotnie nagradzany dziennikarz i pisarz, były korespondent zagraniczny i Szef Redakcji Senior Editor Newsweek International

JOSEPH C. BELL

Senior Counsel w Hogan Lovells

ALFRED B. BIEĆ

Były Podsekretarz Stanu w Urzędzie Rady Ministrów, Sekretarz KERM, były Prezes Zarządu Banku PEKAO Nowy Jork i Banku Pocztowego

ANNA FORMALCZYK

Była Prezes Urzędu Antymonopolowego (obecnie UOKiK)

CHRISTOPHER HILL

Były Ambasador w Iraku, Korei, Polsce, Macedonii, były specjalny wysłannik w czasie kryzysu w Kosowie, były zastępca sekretarza stanu ds. Azji Wschodniej i Pacyfiku; Główny Doradca Rektora ds. Globalnego Zaangażowania oraz Profesor Praktyki Dyplomacji, University of Denver

GEOFFREY HOGUET

Członek Zarządu GRH Holdings, LLC

JOHN KASNICKI

Dyrektor Zarządzający ds. Inwestycji, Summit Rock Advisors

KATARZYNA KIELI

Prezes i Dyrektor Zarządzająca Discovery Europe, Middle East and Africa

JERZY KOŹMIŃSKI

Były Ambasador RP w USA, Prezes Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności

KRZYSZTOF PAWŁOWSKI

Prezydent Wyższej Szkoły Biznesu-National Louis University w Nowym Sączu, były Senator RP

CARLA H. SKODINSKI

Wiceprezes i Dyrektor Inwestycyjny, KCM, LLC

SYLWIA WILKOS

Producent i reżyser filmowy, Prezes Moondragon Film; wykładowca akademicki nauk humanistycznych

AMBASADOR USA UCZESTNICZĄCA W PRACACH RADY DYREKTORÓW:

GEORGETTE MOSBACHER

CZŁONKAMI RADY DYREKTORÓW BYLI:

MAREK BELKA – w latach 2000-2010

MICHAŁ BONI – w latach 2000-2008

COLIN G. CAMPBELL – w 2000 roku

DAVID NIEMIEC – w latach 2011-2020

JOHN P. BIRKELUND † – w latach 2000-2019

FREDERICK M. BOHEN † – w latach 2003-2013

ZBIGNIEW BRZEZIŃSKI † – w latach 2000-2015

JOHN H'DARMS † – w latach 2000-2002

ROBERT G. FARIS † – w latach 2000-2015

ALEKSANDER KOJ † – w latach 2000-2010

NICHOLAS A. REY † – w latach 2000-2009

ZARZĄD I PRACOWNICY

* stan na czerwiec 2020

Prezes Fundacji

JERZY KOŹMIŃSKI

Dyrektor Przedstawicielstwa w Polsce

GRZEGORZ JĘDRYS

Dyrektorzy Programowi:

RADOSŁAW JASIŃSKI

JOANNA LEMPART

MARIANNA HAJDUKIEWICZ

AGNIESZKA MAZUR

RENATA KOŹLICKA-GLIŃSKA (urlop wychowawczy)

Dyrektor Finansowy

i Sekretarz Rady Dyrektorów

NORMAN E. HASLUN III

Starszy Konsultant

C. DOUGLAS ADES

Kierownicy Programowi:

MIROŚLAW CZYŻEWSKI

KATARZYNA ŚWIĄTKIEWICZ

KALINA GRZESZUK-ZAJĄCZKOWSKA

Główna Księgowa

AGNIESZKA KWIATKOWSKA

Kontroler Finansowy Programów

JUSTYNA PODRAZA

Specjalista ds. Public Relations

PRZEMYSŁAW ZAROŃ

Księgowość

GRAŻYNA SKRZYPIEC

Analitik

MACIEJ MAKULSKI

Asystenci / Administracja:

KAROLINA REWSKA

TOMASZ WOJCIECHOWSKI

ALEKSANDRA WRÓBLEWSKA

POLSKO-AMERYKAŃSKA FUNDACJA WOLNOŚCI

250 Park Avenue, 7th Floor
New York, NY 10177, USA
tel. 212 572-6200

PRZEDSTAWICIELSTWO PAFW W POLSCE

ul. Królowej Marysieńki 48
02-954 Warszawa
tel. (48 22) 550-28-00
fax (48 22) 550-28-01
e-mail: paff@pafw.pl
www.pafw.pl